

Brüssel, 3. detsember 2018
(OR. en)

15102/18

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0224(COD)

RECH 517
COMPET 841
IND 384
MI 926
EDUC 455
TELECOM 448
ENER 419
ENV 844
REGIO 142
AGRI 608
TRANS 607
SAN 445
CADREFIN 396
CODEC 2197
IA 406

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	14501/1/18 RECH 499 COMPET 799 IND 359 MI 863 EDUC 436 TELECOM 421 ENER 393 ENV 786 REGIO 129 AGRI 569 TRANS 563 SAN 413 CADREFIN 370 CODEC 2060 IA 386 REV 1
Komisjoni dok nr:	9865/18 RECH 272 COMPET 421 IND 153 MI 436 EDUC 245 TELECOM 170 ENER 224 ENV 413 REGIO 38 AGRI 271 TRANS 248 SAN 181 CADREFIN 79 CODEC 998 IA 189 + ADD 1-6
Teema:	Programmi „Euroopa horisont“ käsitlev pakett: teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm aastateks 2021–2027 - Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ning kehtestatakse selle osalemis- ja levitamiseeskirjad - <i>Osaline üldine lähenemisviis</i>

1. Delegatsioonidele edastatakse lisas osalise üldise lähenemisviisi tekst eespool nimetatud ettepaneku kohta, mille nõukogu (konkurentsivõime) võttis vastu oma 30. novembri 2018. aasta istungil.
2. HU ei saanud osalist üldist lähenemisviisi toetada.

3. Artiklis 4 sätestatud programmi struktuuriga seonduvalt leppis nõukogu kokku järgmises selgituses: Programmikomitee koosseisud on loetletud eriprogrammi II lisas. Erikoosolekuid võib korraldada teemavaldkondade raames ja/või programmikomitee eri koosseisude ja/või komiteedega, mida on loodud muude aktidega, milles käsitletakse horisontaalseid ja/või valdkondadevahelisi teemasid, nt kosmost.
4. Programmi „Euroopa horisont“ määruse lahendamata elementide üle peetavate arutelude lõpuleviimisel lisatakse järgmine põhjendus: *Ilma et see piiraks üldisi läbirääkimisi mitmeaastase finantsraamistiku üle, panustatakse programmi „Euroopa horisont“ raames kosmose eesmärkidesse vähemalt samal tasemel kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1291/2013 loodud eelmise raamprogrammi „Horisont 2020“ raames.*
5. Nõukogu istungi protokollis kantakse käesoleva dokumendi *addendum*’is esitatud Ungari avaldus küsimuste laiendamise kohta programmi „Euroopa horisont“ raames, Itaalia avaldus eelarve täitmise kohta, Malta avaldus inimese embrüonaalsete tüvirakkudega seotud teadusuuringute kohta ning Slovakkia, Horvaatia, Tšehhi Vabariigi, Ungari ja Leedu avaldus komisjoni tasumudeli kohta programmi Euroopa horisont ettepanekus.
6. Kuna programm „Euroopa horisont“ on seotud mitmeaastase finantsraamistikuga (MFF), on kõik eelarvemõju omavad sätted esitatud nurksulgudes (ei moodusta osa osalisest üldisest lähenemisviisist). Eri fondidest rahastamisega seotud koostoime on samuti esitatud nurksulgudes. Seega on osalisest üldisest lähenemisviisist jäetud välja mitmed artiklite ja lisade¹ sätted.
7. Sama kehtib ka Euroopa Kaitsefondi eesmärkide ja tegevuse põhisuundade² kohta ning programmiga „Euroopa horisont“ assotsieerunud kolmandate riikide kohta³, kuna need on horisontaalsed ja sõltuvad teiste dokumentidega seotud edusammudest.
8. Lisaks on nurksulgudes esitatud Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudiga (EIT) seotud sätted lisas 1a, kuna need vajavad täiendavaid läbirääkimisi tehnilisel tasandil.

¹ Artiklid 8, 9, 11, 18, 23 ja IV lisa.

² Artikkel 5.

³ Artiklid 12, 18 ja 19.

**ETTEPANEK: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, MILLEGA
LUUAKSE TEADUSUURINGUTE JA INNOVATSIOONI RAAMPROGRAMM
„EUROOPA HORISONT“ NING KEHTESTATAKSE SELLE OSALEMIS- JA
LEVITAMISEESKIRJAD**

I JAOTIS

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ (edaspidi „programm“) ning eeskirjad kaudsetes meetmetes osalemiseks ja tulemuste levitamiseks programmi raames.
2. Selles sätestatakse programmi eesmärgid, eelarve aastateks 2021–2027, liidupoolse rahastamise vormid ja sellise rahastamise eeskirjad.
3. Programmi rakendatakse:
 - a) otsusega .../.../EL⁴ kehtestatud eriprogrammiga;
 - aa) rahalise toetusega määrusega (EÜ) nr 294/2008 loodud Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudile (EIT);
 - b) kaitseuuringute eriprogrammiga, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega .../.../EL, millega luuakse Euroopa Kaitsefond.

4. Käesolevas määruses kasutatud mõisteid „Euroopa horisont“, „programm“ ja „eriprogramm“ kasutatakse üksnes lõike 3 punktis a kirjeldatud eriprogrammiga seotud küsimustes.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „teadustaristud“ – vahendid, mis pakuvad teadusringkondadele ressursse ja teenuseid teadusuuringute läbiviimiseks ja innovatsiooni edendamiseks oma valdkondades. See mõiste hõlmab ka asjaomast personali, seadmestikku ja instrumentide kogumeid; teadmistega seotud vahendeid, näiteks kogusid, arhiive või teaduslikke andmeid; ainulaadseid ja välistele kasutajatele avatud arvutussüsteeme, sidevõrke ja muud taristut, mis on vajalikud teadus- ja innovatsioonivaldkonnas tipptaseme saavutamiseks. Neid võib kasutada ka muuks kui teadusuuringuteks, näiteks hariduses ja avalike teenuste osutamiseks, kui see on asjakohane, ja need võivad olla ühes asukohas olevad, virtuaalsed või hajusad;
- 2) „aruka spetsialiseerumise strateegia“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1303/2013⁵ määratletud aruka spetsialiseerumise strateegia, mis täidab määruses (EL) XX [Common Provisions Regulation – ühissätete määrus] sätestatud rakendamistingimusi;

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006.

- 3) „Euroopa partnerlus“ – liikmesriikide ja/või assotsieerunud riikide varajasel kaasamisel koostatud algatus, milles liit koos era- ja/või avaliku sektori partneritega (näiteks tööstus, teadusasutused, kohaliku, piirkondliku, riikliku või rahvusvahelise tasandi avalikke teenuseid osutavad asutused või kodanikuühiskonna organisatsioonid, sealhulgas sihtasutused) kohustuvad ühiselt toetama teadus- ja innovatsioonitegevuse programmi väljatöötamist ja rakendamist, sealhulgas turu, reguleeriva või poliitika rakendamisega seotud tegevuste väljatöötamist ja rakendamist;
- 4) „avatud juurdepääs“ – tava võimaldada lõppkasutajale tasuta veebipõhist juurdepääsu programmi raames rahastatud meetmetest tulenevatele teadustulemustele kooskõlas käesoleva määruse artikliga 10 ning artikli 35 lõikega 3;
- 4a) „avatud teadus“ – koostööl ja teadmiste levitamise uutel viisidel põhinev uus lähenemine teadusprotsessile, kasutades digitehnoloogiat ja uusi koostöövahendeid;
- 5) „missioon“ – valdkondade- ja sektoriteüleste meetmete kogum, mille eesmärk on
- saavutada mõõdetav eesmärk kindlaksmääratud aja jooksul, mida ei ole võimalik saavutada üksikute meetmete abil;
 - mõjutada ühiskonda teaduse ja tehnoloogia kaudu ning
 - kasulikkus paljude Euroopa kodanike jaoks;
- 6) „kommertskasutusele eelnev hange“ – teadus- ja arendusteenuste hange, mis hõlmab turutingimustele vastava riski ja kasu jagamist ning konkurentsivõimelist arendamist etappides, kus teadus- ja arendusteenuste hanke etapp on selgelt eraldatud lõpptoodete kaubanduslike koguste kasutuselevõtust;
- 7) „innovatiivsete lahenduste riigihange“ – hange, mille puhul hankija tegutseb selliste innovatiivsete kaupade ja teenuste turuletoojatena, mis ei ole turgudel veel suures mahus kättesaadavad, ning mis võib hõlmata vastavuskatseid;
- 8) „kasutusõigused“ – õigus kasutada tulemusi või taustteavet;

- 9) „taustteave“ – kõik andmed, oskusteave või teave, mis tahes vormis või kujul, nii materiaalne kui immateriaalne, sealhulgas kõik õigused (nt intellektuaalomandi õigused), mis toetusesaajal olid enne meetmega ühinemist ja toetusesaajad on kirjalikult kindlaks määranud sellisel viisil, mis on vajalik meetme rakendamiseks või selle tulemuste kasutamiseks;
- 10) „levitamine“ – tulemuste avalikustamine kõigi asjakohaste vahendite abil (välja arvatud tulemuste kaitsmise või kasutamisega seotud avaldamine), sealhulgas teaduspublikatsioonide avaldamine mis tahes teabekanalites;
- 11) „kasutamine“ – tulemuste kasutamine edasiseks teadus- ja innovatsioonitegevuseks, välja arvatud asjaomase meetmega hõlmatud teadus- ja innovatsioonitegevus, või toote või protsessi väljatöötamiseks, loomiseks, tootmiseks ja turustamiseks või teenuse loomiseks ja osutamiseks või standardimiseks;
- 12) „õiglased ja mõistlikud tingimused“ – asjakohased tingimused, sealhulgas võimalikud finantstingimused või tasuta kasutamise tingimused, milles võetakse arvesse kasutustaotluse konkreetseid asjaolusid, näiteks selle taotluse objektiks olevate tulemuste või taustteabe tegelikku või potentsiaalset väärtust ja/või teabe kavandatud kasutamise ulatust, kestust või muid näitajaid;
- 13) „rahastamisasutus“ – finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punktis c nimetatud asutus või organisatsioon, v.a komisjon, kellele komisjon on usaldanud programmi raames eelarve täitmisega seotud ülesanded;
- 14) „rahvusvaheline Euroopa teadusasutus“ – rahvusvaheline organisatsioon, mille enamik liikmetest on liikmesriigid või assotsieerunud riigid ning mille peaeesmärk on edendada teadus- ja tehnoloogiakoostööd Euroopas;
- 15) „õigussubjekt“ – füüsiline või juriidiline isik, kes on asutatud ja sellisena tunnustatud siseriikliku õiguse, liidu õiguse või rahvusvahelise õiguse alusel, kellel on iseseisev õigusvõime ning õigus enda nimel toimides teostada õigusi ja kanda kohustusi, või üksus, mis ei ole juriidiline isik vastavalt finantsmääruse artikli 197 lõike 2 punktile c;

- 16) „mittetulunduslik õigussubjekt“ – õigussubjekt, kellel õiguslikust vormist tulenevalt ei ole tulutoovat eesmärki või kellel on seadusest tulenev või muul alusel õiguslikult siduv kohustus mitte jagada kasumit oma aktsionäridele või üksikliikmetele;
- 16a) „VKE“ – komisjoni soovitus 2003/361/EÜ⁶ määratletud mikro-, väikene ja keskmise suurusega ettevõtja;
- 17) „väike keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja“ – üksus, kellel on kuni 499 töötajat ja kes ei ole VKE;
- 17a) „iduettevõtja“ – ajutine korraldus ettevõtja elutsükli varajases etapis, innovatsiooni looja korratava ja mastaapse ärimudeli leidmiseks;
- 18) „tulemused“ – meetmega saavutatud mis tahes materiaalne või immateriaalne tagajärg, näiteks andmed, oskusteave või teave, olenemata selle vormist ja laadist ning sellest, kas seda saab kaitsta või mitte, ning sellega seotud õigused, sealhulgas intellektuaalomandi õigused;
- 18a) „teadusväljundid“ – tulemused, millele saab anda veebipõhise juurdepääsu teaduspublikatsioonide, andmete või muude kavandatud tulemuste ja protsesside näol nagu tarkvara, algoritmid, protokollid ja teadusuuringute elektroonilised märkmikud (ELN);
- 19) „kvaliteedimärgis“ – sertifitseeritud märgis, mis näitab, et konkursile esitatud ettepanek ületab kõiki tööprogrammis sätestatud hindamiskünniseid, kuid mida ei saa rahastada, kuna tööprogrammis puuduvad vahendid selle jaoks;
- 20) „tööprogramm“ – dokument, mille komisjon on vastu võtnud eriprogrammi rakendamiseks⁷ kooskõlas selle artikliga 12 või rahastamisasutuse poolt vastuvõetud samaväärse sisu ja struktuuriga dokument;

⁶

⁷ ELT

- 21) „tagasimakstav ettemakse“ – programmi „Euroopa horisont“ või EIC segarahastamisvahendi osa, mis vastab finantsmääruse X jaotise kohasele laenule, kuid mille eraldab otse Euroopa Liit mittetulunduslikul alusel, et katta innovatsioonimeetmele vastava tegevusega seotud kulused, ning mille toetusesaaja peab hüvitama liidule lepingus sätestatud tingimustel;
- 22) „leping“ – kokkulepe, mille sõlmivad komisjon või rahastamisasutus õigussubjektiga, kes viib ellu innovatsioonialast ja turule suunatud meetet ning keda toetatakse programmi „Euroopa horisont“ või EIC segarahastamisvahendi kaudu;
- 23) „salastatud teave“ – ELi salastatud teave, nagu määratletud komisjoni otsuse (EL, Euratom) 2015/444 artiklis 3, samuti liikmesriikide salastatud teave, kolmandate riikide, kellega liidul on sõlmitud julgeolekukokkulepe, salastatud teave ning rahvusvaheliste organisatsioonide, kellega liidul on sõlmitud julgeolekukokkulepe, salastatud teave;
- 24) „segarahastamistoiming“ – ELi eelarvest toetatavad meetmed, sealhulgas finantsmääruse artikli 2 lõike 6 kohased segarahastamisvahendid, milles ühendatakse tagastamatus vormis antav toetus ja/või ELi eelarvest toetatavad rahastamisvahendid ning arengut rahastavate või muude avalik-õiguslike finantseerimisasutuste rahastamisvahenditest ning erasektori finantseerimisasutuste või investorite rahastamisvahenditest antav tagastatavas vormis toetus;
- 25) „programmi „Euroopa horisont“ või EIC segarahastamisvahend“ – ühekordne rahaline toetus innovatsioonialasele ja turule suunatud meetmele, milles toetus või tagastatav ettemakse on teataval viisil ühendatud investeeringuga omakapitali;
- 27) „hange“ – hange vastavalt määruse (EL, Euratom) 2018/1046 [finantsmääruse] artikli 2 punktile 49;
- 28) „seotud üksus“ – mis tahes juriidiline isik vastavalt määruse (EL, Euratom) 2018/1046 [finantsmääruse] artikli 187 lõikele 1;

- 30) „innovatsiooni ökosüsteem“ – ökosüsteem, mis ELi tasandil ühendab osalejaid või üksusi, kelle funktsionaalne eesmärk on võimaldada tehnoloogia arendamist ja innovatsiooni. See hõlmab suhteid materiaalsete ressursside (nt rahastamine, seadmed ja vahendid), institutsionaalsete üksuste (nt kõrgharidusasutused ja tugiteenused, teadusuuringute ja tehnoloogia organisatsioonid, ettevõtjad, riskikapitali pakkujad ja finantsvahendajad) ning riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi poliitika kujundamise ja rahastamise üksuste vahel;
- 31) „madala teadusuuringute ja innovatsiooni tasemega liikmesriik“ – liikmesriik, kes võib 4. osa „Osalemise laiendamine ja tipp-pädevuste jagamine“ raames esitada ettepaneku koordinaatorina.

Artikkel 3

Programmi eesmärgid

1. Programmi üldeesmärk on saavutada liidu investeeringutega teadustegevusse ja innovatsiooni teaduslik, tehnoloogiline, majanduslik ja ühiskondlik mõju, et tugevdada liidu teaduslikku ja tehnoloogilist baasi ja edendada liidu konkurentsivõimet kõigis liikmesriikides, sealhulgas tööstuses, viia ellu liidu strateegilised prioriteedid, aidata kaasa üleilmsete probleemide, sealhulgas kestliku arengu eesmärkide lahendamisele, järgides kestliku arengu tegevuskava 2030 ja Pariisi kokkuleppe põhimõtteid, ning tugevdada Euroopa teadusruumi. Programm tagab seega võimalikult suure liidu lisaväärtuse, keskendudes eesmärkidele ja tegevustele, millega liikmesriigid ei suuda tulemuslikult toime tulla üksi, küll aga koostööd tehes.
2. Programmi erieesmärgid on järgmised:
 - a) edendada teaduse tipptaset, toetada kvaliteetsete uute alus- ja rakendusteadmiste loomist ja levitamist, samuti teadlaste oskusi, koolitusi ja liikuvust, meelitada ligi talente kõigil tasanditel ja aidata kaasa liidu talendipagasi täielikule kaasamisele käesoleva programmi raames toetatavatesse meetmetesse;

- b) luua teadmisi, tugevdada teadusuuringute ja innovatsiooni mõju liidu poliitika arendamisel, toetamisel ja rakendamisel ning toetada novaatorlike lahenduste kasutuselevõtmist tööstuses, eelkõike VKEdes, ja ühiskonnas, et käsitleda globaalseid probleeme, sealhulgas kestliku arengu eesmärgi;
- c) edendada igat liiki innovatsiooni, hõlbustada tehnoloogilist arengut, tutvustamistegevust ja teadmussiiret ning tugevdada novaatorlike lahenduste kasutuselevõttu;
- d) optimeerida programmi tulemusi Euroopa teadusruumi tugevdamiseks ja suurendada kõikide liikmesriikide tipptasemel põhinevat osalemist programmis „Euroopa horisont“ ning hõlbustada koostöösidemeid Euroopa teadusuuringutes ja innovatsioonis.

Artikkel 4

Programmi struktuur

1. Programm koosneb järgmistest osadest, mis aitavad saavutada artiklis 3 sätestatud üld- ja erieesmärgi:
 - 1) I samm „Tipptasemel teadus“, millel on järgmised komponendid:
 - a) Euroopa Teadusnõukogu (ERC);
 - b) Marie Skłodowska-Curie meetmed;
 - c) teadustaristud.
 - 2) II samm „Üleilmsed probleemid ja Euroopa tööstuse konkurentsivõime“, millel on järgmised komponendid, võttes arvesse, et sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonnal on oluline roll kõikide teemavaldkondade lõikes:
 - a) teemavaldkond „Tervishoid“;
 - b) teemavaldkond „Kultuur ja kaasav ühiskond“;

- c) teemavaldkond „Ühiskonna tsiviiljulgeolek“;
 - d) teemavaldkond „Digivaldkond, tööstus ja kosmos“;
 - e) teemavaldkond „Kliima ja energeetika“;
 - ee) teemavaldkond „Liikuvus“;
 - f) teemavaldkond „Biomajandus, toit, loodusvarad ja keskkond“;
 - g) Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmed väljaspool tuumaenergiavaldkonda.
- 3) III samm „Innovatiivne Euroopa“, millel on järgmised komponendid:
- a) Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC);
 - b) Euroopa innovatsiooni ökosüsteemid;
 - c) määrusega (EÜ) nr 294/2008 asutatud Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (EIT).
- 4) Osa „Osalemise laiendamine ja Euroopa teadusruumi tugevdamine“, millel on järgmised komponendid:
- a) osalemise laiendamine ja tipp-pädevuste jagamine;
 - b) Euroopa teadus- ja innovatsioonisüsteemi reformimine ja tõhustamine.

2. Peamised tegevussuunad on sätestatud I lisas.

Artikkel 5

Kaitsealaste rakendustega tegevus

1. Artikli 1 lõike 3 punktis b osutatud eriprogrammi raames elluviidavate tegevuste puhul, mis on sätestatud määruses..., millega asutatakse Euroopa Kaitsefond, keskendutakse üksnes kaitsealastele rakendustele, mille eesmärgid on sätestatud käesoleva artikli lõikes 3.
2. Käesolevat määrust ei kohaldata artikli 1 lõike 3 punktis b osutatud eriprogrammi suhtes, välja arvatud käesoleva artikli, artikli 1 ning artikli 9 lõike 1 suhtes.
3. Artikli 1 lõike 3 punktis b osutatud eriprogrammiga seonduvalt on programmil järgmised eesmärgid ja peamised tegevussuunad:
 - [a) tegevused, mille eesmärk on suurendada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi globaalset konkurentsivõimet, tõhusust ja innovatsioonisuutlikkust;
 - b) tegevused, mille eesmärk kaitsealaste rakenduste puhul on edenda innovatsiooni, teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse tööstusliku potentsiaali paremat ärakasutamist tööstustsükli igas etapis, panustades seeläbi liidu strateegilisse sõltumatusesse.]

Artikkel 6

ELi-poolse rahastamise rakendamine ja vormid

1. Programmi rakendatakse eelarve otsese täitmise korras vastavalt finantsmäärusele või eelarve kaudse täitmise korras koostöös finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punktis c osutatud asutustega.
2. Programmist võib kaudseid meetmeid rahastada kõigis finantsmääruse kohastes vormides, eelkõige toetuste kui programmist antava abi peamise vormi kaudu. Samuti võib sellest anda rahastust auhindade, hangete ja segarahastamistoimingute rahastamisvahendite kaudu ning omakapitali toetust rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ kaudu.

3. Käesolevas määruses sätestatud osalemis- ja tulemuste levitamise eeskirju kohaldatakse kaudsete meetmete suhtes.
4. Peamised programmi raames kasutatavad meetmed on sätestatud ja iseloomustatud II lisas. Kõiki rahastamisvorme kasutatakse paindlikult kõigi programmi eesmärkide puhul ning nende kasutamine otsustatakse vajaduste ja konkreetsete eesmärkide kriteeriumide alusel.
5. Programm toetab ka Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmeid. Kui need meetmed aitavad kaasa ELi toimimise lepingu artikli 185 või artikli 187 alusel loodud algatustele, ei loeta nende meetmete panust kõnealustele algatustele eraldatud rahalise toetuse osaks.
6. Eriprogrammi⁸ ja EIT⁹ rakendamine:
 - a) tehakse hõlpsamaks eriprogrammis ette nähtud teadus- ja innovatsioonitegevuste läbipaistva ja strateegilise mitmeaastase planeerimise kaudu, eelkõige samba „Üleilmsed probleemid ja Euroopa tööstuse konkurentsivõime“ puhul, kaasates tihedalt liikmesriike ja võttes arvesse sidusrühmade ja vajaduse korral kodanike arvamusi prioriteetide ja sobivate meetmete liikide ja kasutamiskiiside kohta;
 - b) kajastab rahvusvahelist koostööd, laiendades teadusuuringute ja innovatsiooni koostöösidemeid kõikjale liidus ja kaugemalegi, mille valdkonnaülesteks põhimõteteks on avatud teadus ja võrdsed võimalused ning sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonna panused;
 - c) tagab vastavusse viimise liidu muude asjaomaste programmidega ning suurendab koostööt riiklike ja piirkondlike rahastamisprogrammide ja prioriteetidega, tugevdades seeläbi Euroopa teadusruumi.
7. Programmi „Euroopa horisont“ tegevused viiakse ellu peamiselt avatud ja konkurentsipõhiste konkursside kaudu, sealhulgas missioonides ja Euroopa partnerlustes.

⁸ [Dok 9870/18].
⁹

8. Artikli 1 lõike 3 punktis a osutatud eriprogrammi ning EIT raames läbiviidavates teadus- ja innovatsioonitegevustes keskendutakse üksnes tsiviilrakendustele.
9. Programmiga edendatakse võrdseid võimalusi kõigile, samuti soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise ning soolise mõõtme rakendamist teadusuuringutes ja innovatsioonis. Tähelepanu pööratakse soolise tasakaalu soodustamisele, sõltuvalt olukorrast asjaomases teadus- ja innovatsioonivaldkonnas, hindamiskomisjonides ja eksperdirühmades.

Artikkel 7

Missioonid

1. Missioonid kavandatakse samba „Üleilmsed probleemid ja Euroopa tööstuse konkurentsivõime“ raames, kuid need võivad kasu saada ka programmi muudes osades võetud meetmetest. Missioonid lähtuvad paljude Euroopa kodanike jaoks olulistest probleemidest ning võimaldavad konkureerivaid lahendusi, millega kaasneb üleeuroopaline lisaväärtus ja mõju.
2. Missioone määratakse kindlaks ja rakendatakse kooskõlas eriprogrammiga, tagades liikmesriikide aktiivse ja varajase kaasamise. Missioonide raames esitatud projektiettepanekute hindamine viiakse läbi vastavalt artiklile 26.
3. Missioonid:
 - a) omavad selget teadusuuringute ja innovatsioonialast sisu, ELi lisaväärtust ning aitavad kaasa liidu prioriteetide ja artiklis 3 sätestatud programmi „Euroopa horisont“ eesmärkide saavutamisele;
 - b) on jõulised ja inspireerivad ning neil on laialdane teaduslik, tehnoloogiline, ühiskondlik ja/või majanduslik ja/või poliitiline tähtsus ja mõju;
 - c) osutavad selget suunda ja on sihtotstarbelised, mõõdetavad, ajaliselt piiritletud ning neil on selged eelarvelised raamid;

- d) valitakse välja läbipaistval viisil ja on suunatud edasipüüdlikele, kuid realistlikele eesmärkidele ning teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevustele;
 - e) stimuleerivad valdkondadeülest tegevust (sealhulgas sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonnas) ning võimaldavad avaliku ja erasektori sidusrühmade aktiivset osalemist, kaasates kodanikke ja lõppkasutajaid ning hõlmates tegevusi paljudel tehnilise valmiduse tasemetel, sealhulgas madalamatel tehnilise valmiduse tasemetel;
 - f) jäävad avatuks mitmetele alt ülespoole suunatud lähenemisviisidele ja lahendustele, võttes arvesse inimeste ja ühiskonna vajadusi ja neile tulenevat kasu ning tunnistades eri panuste tähtsust kõnealuste missioonide täitmiseks.
4. Komisjon jälgib ja hindab iga missiooni vastavalt käesoleva määruse V lisale, sealhulgas edusamme lühiajaliste, keskmise tähtajaga ja pikaajaliste eesmärkide täitmisel, mis hõlmavad rakendamist, järelevalvet ja missioonide järkjärgulist lõpetamist. Programmi „Euroopa horisont“ raames kehtestatud esimeste missioonide läbivaatamine toimub hiljemalt 2023. aastal ja enne mis tahes otsuseid uute missioonide loomise või käimasolevate missioonide jätkamise, lõpetamise või ümbersuunamise kohta.

Artikkel 8

Euroopa partnerlused

1. Programmi „Euroopa horisont“ osasid võib rakendada Euroopa partnerluste kaudu. Liidu osalemine Euroopa partnerlustes võib toimuda ükskõik millises järgmises vormis:
- a) osalemine partnerlustes, mis on loodud komisjoni ja artikli 2 lõikes 3 osutatud partnerite vastastikuse mõistmise memorandumite ja/või lepinguliste kokkulepete alusel, milles täpsustatakse partnerluse eesmärgid, sellega seotud kõikide asjaomaste poolte kohustused seoses partnerite rahaliste ja/või mitterahaliste panustega, peamised tulemus- ja mõjunäitajad, saavutatavad tulemused ja aruandluskord. Need partnerlused hõlmavad partnerite ja programmiga (Euroopa programmipartnerlused) rakendatavat täiendavat teadus- ja innovatsioonitegevust;

- b) osalemine teadus- ja innovatsioonitegevuse programmis, milles täpsustatakse eesmärgid, peamised tulemus- ja mõjunäitajad ning saavutatavad tulemused, ning rahaline panustamine sellesse, mis põhineb partnerite kohustusel toetada oma asjaomaseid tegevusi rahaliselt ja/või mitterahaliselt ning ühendada oma asjakohased tegevused programmi kaasrahastamise meetme (kaasrahastatud Euroopa partnerlused) kaudu; [Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest tulenevad rahalised panused on lubatud ja neid käsitatakse riigi panustena.]
- c) osalemine teadus- ja innovatsiooniprogrammides, mille on loonud ELi toimimise lepingu artikli 185 alusel mitu liikmesriiki või ELi toimimise lepingu artikli 187 alusel asutatud organisatsioonid (nagu ühisettevõtted või EIT teadmis- ja innovaatikakogukonnad, mis vastavad EIT määruse nõuetele (institutsionaliseeritud Euroopa partnerlused), ja rahaline panustamine neisse programmidesse. Selliseid partnerlusi rakendatakse üksnes juhul kui programmi „Euroopa horisont“ teiste osadega, sealhulgas muude Euroopa partnerluse vormidega, ei oleks võimalik saavutada eesmäärke või vajalikku mõju, ning kui seda õigustab pikaajaline perspektiiv ja kõrge integratsioonitase. ELi toimimise lepingu artikli 185 või ELi toimimise lepingu artikli 187 kohaste partnerluste puhul kohaldatakse kõigi rahaliste toetuste tsentraliseeritud haldamist, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, austades põhimõtet, et ühe osaleva riigi rahalist osalust ei kasutata teise osaleva riigi toetusesaaja toetamiseks, kui kõigi asjaomaste osalevate riikide vahel ei ole teisiti kokku lepitud. Selliste partnerluste reeglites täpsustatakse muu hulgas partnerluse eesmärgid, peamised tulemus- ja mõjunäitajad ning saavutatavad tulemused, samuti sellega seotud kohustused seoses partnerite rahaliste ja/või mitterahaliste panustega. [Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest tulenevad rahalised panused on lubatud ja neid käsitatakse riigi panustena.]

2. Euroopa partnerlused:

- a) luuakse Euroopa või üleilmsete probleemide käsitlemiseks üksnes juhul, kui need aitavad saavutada programmi „Euroopa horisont“ eesmäärke tulemuslikumalt kui liit seda üksi suudaks. Nendele osadele eraldatakse asjakohane osa programmi „Euroopa horisont“ eelarvest. Suurem osa II samba eelarvest eraldatakse meetmeteks väljaspool Euroopa partnerlusi;

- b) järgivad järgmisi põhimõtteid: liidu lisaväärtus, läbipaistvus, avatus, mõju Euroopas ja Euroopa jaoks, piisaval tasemel võimendav mõju, kõigi osaliste pikaajalised finantskohustused, paindlikkus rakendamisel, sidusus, koordineerimine ja vastastikune täiendavus liidu, kohalike, piirkondlike, riiklike, ja kui see on asjakohane, rahvusvaheliste algatuste või muude partnerluste ja missioonidega;
- c) järgivad selget elutsükli põhist lähenemisviisi, on ajaliselt piiratud ja sisaldavad tingimusi programmist saadava rahastamise lõpetamiseks.

Partnerluste valimist, ellurakendamist, järelvalvet, hindamist ja järkjärgulist lõpetamist käsitlevad sätted ja kriteeriumid on esitatud III lisas.

Artikkel 9

Eelarve

1. Raamprogrammi rakendamise rahastamispakett aastatel 2021–2027 on [jooksevhindades 94 100 000 000 eurot] artikli 1 lõike 3 punktis a osutatud eriprogrammi ning Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi jaoks ja [jooksevhindades 13 000 000 000 eurot] artikli 1 lõike 3 punktis b osutatud eriprogrammi jaoks.
2. Lõikes 1 artikli 1 lõike 3 punktis a osutatud eriprogrammi ja EIT jaoks osutatud summa soovituslik jaotus on järgmine:
 - a) [25 800 000 000 eurot] aastatel 2021–2027 I sambale „Avatud teadus“, millest eraldatakse:
 - 1) [16 600 000 000 eurot] Euroopa Teadusnõukogule;
 - 2) [6 800 000 000 eurot] Marie Skłodowska-Curie meetmetele;
 - 3) [2 400 000 000 eurot] teadustaristutele;

- b) [52 700 000 000 eurot] aastatel 2021–2027 II sambale „Üleilmsed probleemid ja tööstuse konkurentsivõime“, millest eraldatakse:
- 1) [7 700 000 000 eurot] teemavaldkonnale „Tervis“;
 - 2) [2 800 000 000 eurot] teemavaldkonnale „Kaasav ja turvaline ühiskond“;
 - 3) [15 000 000 000 eurot] teemavaldkonnale „Digivaldkond ja tööstus“;
 - 4) [15 000 000 000 eurot] teemavaldkonnale „Kliima, energeetika ja liikuvus“;
 - 5) [10 000 000 000 eurot] teemavaldkonnale „Toit ja loodusvarad“;
 - 6) [2 200 000 000 eurot] Teadusuuringute Ühiskeskuse (JRC) otsemeetmetele väljaspool tuumaenergiavaldkonda;
- c) [13 500 000 000 eurot] aastatel 2021–2027 III sambale „Avatud innovatsioon“, millest eraldatakse:
- 1) [10 500 000 000 eurot] Euroopa Innovatsiooninõukogule (EIC), sealhulgas kuni [500 000 000 eurot] Euroopa innovatsiooni ökosüsteemidele;
 - 2) [3 000 000 000 eurot] Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudile (EIT);
- d) [2 100 000 000 eurot] aastatel 2021–2027 osale „Euroopa teadusruumi tugevdamine“, millest eraldatakse:
- 1) [1 700 000 000 eurot] kõrge kvaliteedi jagamisele;
 - 2) [400 000 000 eurot] Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni süsteemi ümberkujundamisele ja tugevdamisele.

3. [Ettenägematutele olukordadele või uutele arengutele ja vajadustele reageerimiseks võib komisjon iga-aastase eelarvemenetluse käigus lõikes 2 osutatud summadest kõrvale kalduda kuni [10 %] ulatuses. Selline kõrvalekaldumine ei ole lubatud käesoleva artikli lõike 2 punkti b alapunktis 6 osutatud summast ega käesoleva artikli lõikes 2 osale „Euroopa teadusruumi tugevdamine“ määratud kogusummast.]
4. Lõikes 1 artikli 1 lõike 3 punktis a osutatud eriprogrammi ja EIT jaoks osutatud summa võib hõlmata ka programmi haldamiseks ja rakendamiseks vajalikke ettevalmistus-, järelevalve-, kontrolli-, auditeerimis-, hindamis- ja muid tegevuskulusid, sealhulgas kõiki halduskulusid ja kulusid programmi eesmärkide saavutamise hindamiseks. Samuti võib sellest katta kulusid, mis on seotud uuringute, ekspertide nõupidamiste, teavitus- ja teabevahetusmeetmetega, niivõrd kui see on seotud programmi eesmärkidega, aga ka kulusid, mis on seotud infotehnoloogiavõrgustikega, mis keskenduvad infotöötlusele ja -vahetusele, sealhulgas infotehnoloogiavahenditega ja muu tehnilise ja haldusabiga, mida on vaja seoses programmi juhtimisega.
5. Vajaduse korral võib kanda eelarvesse assigneeringuid ka pärast 2027. aastat, et katta lõikes 4 ette nähtud kulusid, selleks et oleks võimalik hallata meetmeid, mis ei ole 31. detsembriks 2027 veel lõpule viidud.
6. Pikemalt kui ühe eelarveaasta vältel toimuvate meetmetega kaasnevad eelarvelised kulukohustused võib jagada aastasteks osamakseteks mitmele aastale.
7. Ilma et see piiraks finantsmääruse kohaldamist, võivad esimesse tööprogrammi lisatud projektidest tulenevate meetmete kulutused olla rahastamiskõlblikud alates 1. jaanuarist 2021.

8. [Ühissätete määruse (EL) XXX artikli 21 kohaselt ülekantavad ning eelarve jagatud täitmise raames liikmesriikidele eraldatud ressursid võib liikmesriikide taotluse korral programmile üle kanda. Komisjon haldab neid vahendeid otseselt finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punkti a alusel või kaudselt kõnealuse artikli punkti c alusel. Kõnealuseid vahendeid kasutatakse asjaomase liikmesriigi huvides, välja arvatud juhul, kui kõnealuse liikmesriigi asjaomane haldusasutus otsustab teisiti].
9. Programm „Euroopa horisont“ on üles ehitatud selliselt, et seda saab rakendada koostoimes muude liidu rahastamisprogrammidega, püüdes võimalikult palju lihtsustada. Mittetäielik loetelu koostoimest muude liidu rahastamisprogrammidega on esitatud IV lisas.

Artikkel 10

Avatud teadus

1. Avatud juurdepääs programmi kaudu rahastatud teadusuuringute tulemusena avaldatud teaduspublikatsioonidele ning avatud juurdepääs teadusandmetele, sealhulgas teaduspublikatsioonide aluseks olevatele teadusandmetele, tagatakse kooskõlas käesoleva määruse artikli 35 lõikega 3. Viimane on ka kooskõlas põhimõttega „nii avatud kui võimalik, nii suletud kui vajalik“. Ergutatakse avatud juurdepääsu muudele teadusväljunditele, sealhulgas VKEde jaoks.
2. Teadusandmete vastutustundlik haldamine tagatakse kooskõlas nn FAIR-põhimõttega (FAIR – leitavus (findability), juurdepääsetavus (accessibility), koostalitlusvõime (interoperability) ja taaskasutatavus (reusability)). Tähelepanu pööratakse ka andmete pikaajalisele säilitamisele.
3. Teadustulemuste puhul edendatakse ja ergutatakse avatud juurdepääsu ja vastutustundlikku haldamist hõlmavaid ja neist kaugemale minevaid avatud teadustavasid.

Artikkel 11

Täiendav rahastamine

Meetmed, mis on saanud kvaliteedimärgise või mis vastavad järgmistele kumulatiivsetele, võrreldavatele tingimustele:

- a) on hinnatud programmi kohase konkursi raames;
- b) vastavad kõnealuse konkursi kvaliteedi miinimumnõuetele;
- c) ei ole rahastatavad kõnealuse konkursi alusel üksnes eelarvepiirangute tõttu,

[võivad saada toetust Euroopa Regionaalarengu Fondist, Ühtekuuluvusfondist, Euroopa Sotsiaalfond+-st või Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist vastavalt määruse (EL) XX [ühissätete määrus] artikli [67] lõikele 5 ja määruse (EL) XX [ühise põllumajanduspoliitika rahastamine, haldamine ja seire] artiklile [8], tingimusel et sellised meetmed on kooskõlas asjaomase programmi eesmärkidega. Kohaldatakse selle fondi eeskirju, kes toetust annab.]

Artikkel 12

Programmiga assotsieerunud kolmandad riigid¹⁰

[1. Programmiga võivad assotsieeruda järgmised kolmandad riigid:

- a) Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) liikmed, kes on ühtlasi Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) liikmed, vastavalt EMP lepingus sätestatud tingimustele;

¹⁰ [Käesolev artikkel kuulub mitmeaastase finantsraamistiku läbirääkimispaketti ja seda muudetakse seega horisontaalse suundumuse alusel. Ollakse seisukohal, et EFTA liikmete assotsieerimine peaks toimuma kooskõlas liidu ja asjaomaste riikide vahel sõlmitud lepingutes sätestatud eritingimustega.]

- b) ühinevad riigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid kooskõlas nende riikidele liidu programmides osalemiseks vastavates raamlepingutes, assotsiatsiooninõukogu otsustes või muudes sarnastes kokkulepetes kehtestatud üldpõhimõtete ja -tingimustega ning liidu ja nende riikide vahelistes rahvusvahelistes lepingutes sätestatud eritingimustega;
- c) Euroopa naabruspoliitika alla kuuluvad riigid vastavalt nende riikide liidu programmides osalemise üldpõhimõtetele ja üldtingimustele, mis on sätestatud vastavates raamlepingutes ja assotsiatsiooninõukogu otsustes või muudes samalaadsetes kokkulepetes, ning vastavalt eritingimustele, mis on sätestatud liidu ja nende riikide vahelistes lepingutes;
- d) kolmandad riigid ja territooriumid, mis vastavad järgmistele kriteeriumidele:
 - i. nende teadus-, tehnoloogia- ja innovatsioonialane võimekus on hea;
 - ii. nad on võtnud kohustuse järgida eeskirjadel põhinevat avatud turumajandust, sealhulgas käsitleda intellektuaalomandi õigusi õiglaselt ja erapooletult, ning neil on demokraatlikud institutsioonid;
 - iii. nad edendavad aktiivselt selliseid poliitikaid, mis parandavad kodanike majanduslikku ja sotsiaalset heaolu.

Iga punktis d osutatud kolmanda riigi liitumine programmiga peab olema kooskõlas tingimustega, mis on sätestatud erilepingus, milles käsitletakse kõnealuse kolmanda riigi osalemist mis tahes liidu programmis, tingimusel et selle lepinguga:

- on tagatud õiglane tasakaal liidu programmides osaleva kolmanda riigi osamaksete ja saadava kasu vahel;
- on ette nähtud programmides osalemise tingimused, sealhulgas eri programmide osamaksete ja halduskulude kalkulatsioon. Kõnealuseid osamakseid käsitatakse vastavalt finantsmääruse artikli 21 lõikele 5 sihtotstarbelise tuluna;

- ei ole kolmandale riigile antud otsustusõigust programmi üle;
 - on kindlustatud liidu õigused tagada usaldusväärne finantsjuhtimine ja kaitsta oma finantshuve.
2. Iga kolmanda riigi programmiga assotsieerimise ulatuse puhul võetakse arvesse eesmärgi edendada liidus majanduskasvu innovatsiooni kaudu. Sellest tulenevalt võidakse mõned programmi osad mõne riigi puhul assotsieerimislepingust välja jätta, välja arvatud EMP liikmete, ühinevate riikide, kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide puhul.
 3. Kui see on asjakohane, nähakse assotsieerimislepingus ette liidus asuvate õigussubjektide osalemine assotsieerunud riikide samaväärsetes programmides vastavalt kõnealuses lepingus sätestatud tingimustele.
 4. Rahalise toetuse suuruse kindlaksmääramise tingimustega tagatakse, et kui tekib märkimisväärne erinevus summast, mida ühinenud riigis asutatud juriidilised isikud saavad programmis osalemise tulemusena, korrigeeritakse seda erinevust automaatselt ning seejuures võetakse arvesse programmi haldamise, rakendamise ja toimimisega seotud kulusid.]

II JAOTIS

OSALEMIS- JA TULEMUSTE LEVITAMISE EESKIRJAD

I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 13

Rahastamisasutused ja Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmed

1. Rahastamisasutused võivad kalduda kõrvale käesolevas jaotises sätestatud eeskirjadest, välja arvatud artiklitest 14, 15 ja 16, seda nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ja üksnes siis, kui see on ette nähtud rahastamisasutuse loomise ja/või sellele asutusele eelarve täitmise alaste ülesannete usaldamise alusaktis või, kui tegemist on finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punkti c alapunktide ii, iii või v kohase rahastamisasutusega, kui see on sätestatud rahalist osalust käsitlevas lepingus ja seda on vaja nende tegevusega seotud spetsiifiliste vajaduste või meetme olemuse tõttu.
2. Käesolevas jaotises sätestatud eeskirju ei kohaldata Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmete suhtes.

Artikkel 14

Rahastamiskõlblikud meetmed

1. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 2 kohaldamist, on rahastamiskõlblikud ainult meetmed, millega täidetakse artiklis 3 osutatud eesmärged.

Järgmisi teadusuuringute valdkondi ei rahastata:

- a) inimeste kloonimisele suunatud tegevused, mille eesmärk on paljundamine;
 - b) inimese genotüübi muutmisele suunatud tegevused, mis võivad sellised muutused päritavaks muuta¹¹;
 - c) tegevused, mis on suunatud inimese embrüote loomisele üksnes teadustöö või tüvirakkude saamise eesmärgil, sealhulgas keharakkude tuuma siirdamise abil.
2. Inimese tüvirakkude (nii täiskasvanute kui ka embrüonaalsete) uuringuid võidakse rahastada olenevalt teadustöö sisust ja asjaomaste liikmesriikide õigusraamistikust. Teadustegevust, mis on keelatud kõikides liikmesriikides, ei rahastata ELis ega ka väljaspool seda. Tegevust ei rahastata liikmesriikides, kus vastav tegevus on keelatud.

Artikkel 15

Eetika¹²

1. Programmi raames ellu viidavate meetmete puhul tuleb järgida eetikapõhimõtteid ning asjaomaseid riiklikke, liidu ja rahvusvahelisi õigusakte, sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste hartat ning Euroopa inimõiguste konventsiooni ja selle lisaprotokolle.

Eritähelepanu pööratakse proportsionaalsuse põhimõttele, õigusele eraelu puutumatusele, õigusele isikuandmete kaitsele, õigusele kehalisele ja vaimsele puutumatusele, õigusele mitte olla diskrimineeritud, vajadusele tagada inimeste tervise kaitse kõrgel tasemel ning keskkonnakaitsele.

¹¹ Sugunäärmete vähi raviga seotud teadusuuringuid võib rahastada.

¹² Sõltuvalt lõplikust õigusaktist esitab komisjon deklaratsiooni inimese embrüonaalsete tüvirakkudega seotud teadusuuringute kohta, nagu on programmis „Horisont 2020“ (deklaratsioon 2013 / C 373/02).

2. Meetmes osalevad üksused esitavad:
- a) eetikaalase enesehindamise, milles kirjeldatakse kõiki eesmärgi, rakendamisega ja rahastatavate tegevuste tõenäolise mõjuga seotud ettenähtavad eetikaküsimusi, samuti kinnituse lõike 1 täitmise kohta ja kirjelduse, kuidas seda tagatakse;
 - b) kinnituse selle kohta, et tegevused on kooskõlas Euroopa käitumisjuhendiga teadusuuringute usaldusväärsuse kohta, mille on avaldanud kõik Euroopa akadeemiad, ning et rahastamisele mittekuuluvaid tegevusi ei viida läbi;
 - c) väljaspool liitu läbiviidavate tegevuste puhul kinnitus selle kohta, et sama tegevus oleks olnud lubatud liikmesriigis ning
 - d) inimese embrüonaalseid tüvirakke kasutavate toimingute puhul, vajaduse korral, andmed asjaomaste liikmesriikide pädevate asutuste võetavate litsentsimis- ja kontrollimeetmete kohta, samuti üksikasjad enne toimingute algust saadud eetilise heakskiidu kohta.
3. Ettepanekuid sõelutakse korrapäraselt, et teha kindlaks keerulisi või tõsiseid eetikaküsimusi tekitavad meetmed, ning teha neile eetikahinnang. Eetikahinnangu teeb komisjon, välja arvatud juhul, kui see on delegeeritud rahastamisasutusele. Inimese embrüonaalsete tüvirakkude või inimembrüote kasutamist hõlmavate meetmete puhul on eetikahinnang kohustuslik. Sõelumine ja eetikahinnang tehakse eetikaekspertide abiga. Komisjon ja rahastamisasutused tagavad nii palju kui võimalik eetikamenetluste läbipaistvuse.
4. Meetmes osalevad üksused koguvad enne asjakohase tegevuse algust kõik asjaomaste riiklike, kohalike eetikakomiteede või muude asutuste, näiteks andmekaitseasutuste heakskiidud või muud kohustuslikud dokumendid. Kõnealuseid dokumente säilitatakse toimikus ja esitatakse komisjonile või rahastamisasutusele nende taotluse korral.

5. Vajaduse korral teeb komisjon või rahastamisasutus eetikakontrolli. Tõsiste või keeruliste eetikaküsimuste korral teeb kontrolli komisjon, välja arvatud juhul, kui kontrollimine on delegeeritud rahastamisasutusele.

Eetikakontrolli tehakse eetikaekspertide abiga.

6. Lõigetes 1–4 osutatud eetikanõuetele mittevastavad meetmed võib igal ajal tagasi lükata või lõpetada.

Artikkel 16

Julgeolek

1. Programmi alusel võetavad meetmed peavad olema kooskõlas kohaldatavate julgeolekunormidega ning eeskätt eeskirjadega salastatud teabe kaitset kohta loata avalikustamise eest, samuti tuleb järgida kõiki asjaomaseid riigi ja liidu õigusnorme. Väljaspool liitu tehtava teadustöö puhul, mille käigus kasutatakse ja/või mis annab salastatud teavet, peab lisaks eespool nimetatud nõuete täitmisele olema sõlmitud julgeolekuleping liidu ja selle kolmanda riigi vahel, kus tegevus toimub.
2. Vajaduse korral kaasneb ettepanekutega julgeolekualane enesehindamine, mille käigus tehakse kindlaks võimalikud julgeolekuküsimused ja kirjeldatakse, kuidas need küsimused lahendatakse, et vastata asjaomastele riigi ja liidu õigusnormidele.
3. Vajaduse korral teeb komisjon või rahastamisasutus julgeolekukontrolli selliste ettepanekute puhul, millega seoses ilmnevad julgeolekuküsimused.
4. Vajaduse korral peavad meetmed olema kooskõlas otsusega (EL, Euratom) 2015/444 ja selle rakenduseeskirjadega.
5. Meetmes osalevad üksused tagavad kaitse tegevuses kasutatava ja/või tegevuse käigus loodud salastatud teabe loata avalikustamise eest. Nad peavad enne oma tegevuse alustamist esitama asjakohaselt riiklikult julgeolekuasutuselt saadud juurdepääsuloa isikule ja/või töötlemisloa asutusele.

6. Kui välisekspertidel tuleb tegelda salastatud teabega, peavad nad enne ametisse nimetamist läbima asjakohase julgeolekukontrolli.
7. Vajaduse korral võib komisjon või rahastamisasutus teha turvakontrolli.
8. Lõigetes 1, 2, 4, 5 ja 7 osutatud julgeolekunõuetele mittevastavad meetmed võib igal ajal tagasi lükata või lõpetada.

II PEATÜKK

Toetused

Artikkel 17

Toetused

Programmi raames antakse ja hallatakse toetusi kooskõlas finantsmääruse VIII jaotisega, kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti.

Artikkel 18

Osalemiskõlblikud üksused

1. Kõik õigussubjektid, olenemata asukohast, või rahvusvaheline organisatsioon, võivad osaleda programmi kohastes meetmetes, kui on täidetud käesolevas määruses sätestatud tingimused ning samuti tööprogrammis või konkursikutses sätestatud tingimused.
2. Üksused peavad kuuluma konsortsiumi, millesse kuulub vähemalt kolm sõltumatut õigussubjekti, kes asuvad eri liikmesriikides või assotsieerunud riigis ja vähemalt üks neist peab asuma liikmesriigis, välja arvatud juhul, kui:
 - a) tööprogrammis on sätestatud teisiti, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud;

- b) kõnealune meede on lõikes 3 või 4 viidatud meede.
3. Euroopa Teadusnõukogu eesliiniuuringuid, Euroopa Innovatsiooninõukogu meetmeid, koolitus- ja liikuvusmeetmeid või programmi kaasrahastamismetmeid võib rakendada üks või mitu õigussubjekti, kellest üks asub liikmesriigis või assotsieerunud riigis.
 4. Koordineerimis- ja toetusmeetmeid võib rakendada üks või mitu õigussubjekti, kes võivad asuda liikmesriigis, assotsieerunud riigis või muus kolmandas riigis]¹³.
 5. Liidu strateegiliste varade, huvide, sõltumatuse või turvalisusega seotud meetmete puhul võib tööprogrammiga ette näha, et osalemine võib piirduda üksnes nende õigussubjektidega, kes asuvad liikmesriikides, või lisaks liikmesriikidele nende õigussubjektidega, kes asuvad kindlaksmääratud assotsieerunud [või muus kolmandas riigis]. EMP liikmeteks olevates assotsieerunud riikides asuvate õigussubjektide osalemise piiramine toimub kooskõlas EMP lepingu tingimustega.
 6. Kui see on asjakohane ja nõuetekohaselt põhjendatud, võib tööprogrammis lisaks punktides 2, 3, 4 ja 5 sätestatud kriteeriumidele sätestada ka kõlblikuskriteeriumid vastavalt meetme konkreetsetele nõuetele või meetme olemusele ja eesmärkidele, sealhulgas õigussubjektide arvu, õigussubjekti liigi ja asutamise koha.
 7. [Meetmete puhul, mille suhtes kohaldatakse artikli 9 lõikes 8 sätestatud summasid, on osalus piiratud ühe õigussubjektiga, kes asub delegeeriva haldusasutuse jurisdiktsioonis, välja arvatud juhul, kui haldusasutusega on kokku lepitud teisiti ja see on tööprogrammiga ette nähtud.]
 8. Teadusuuringute Ühiskeskus võib meetmetes osaleda, kui see on tööprogrammis märgitud.
 9. Teadusuuringute Ühiskeskus, Euroopa rahvusvahelised teadusorganisatsioonid ja liidu õiguse alusel asutatud õigussubjektid loetakse asuvaks muus liikmesriigis kui selles, kus asuvad teised asjaomases meetmes osalevad juriidilised isikud.

¹³ Mitmeaastase finantsraamistiku läbirääkijate taotletud nurksulud.

10. Euroopa Teadusnõukogu eesliiniuuringute meetmete ning koolitus- ja liikuvusmeetmete puhul loetakse rahvusvahelised organisatsioonid, mille peakorter on liikmesriigis, või assotsieerunud riik kõnealuses liikmesriigis või assotsieerunud riigis asuvaks.

Artikkel 19

Rahastamiskõlbulikud üksused

1. Üksused on rahastamiskõlbulikud, kui nad asuvad liikmesriigis või assotsieerunud riigis.

[Meetmete puhul, mille suhtes kohaldatakse artikli 9 lõikes 8 sätestatud summasid, võib kõnealustest summadest rahastada üksnes delegeeriva haldusasutuse jurisdiktsioonis asuvaid üksuseid.]
2. [Üksused, mis asuvad mitteassotsieerunud kolmandas riigis, peaksid põhimõtteliselt oma osalemiskulud ise kandma. Madala või keskmise sissetulekuga riikide¹⁴ või erandkorras muude mitteassotsieerunud kolmandate riikide üksused loetakse abikõlblikeks, kui:
 - a) kõnealune kolmas riik on komisjoni vastuvõetud tööprogrammis kindlaks määratud või
 - b) komisjon või rahastamisasutus leiab, et kõnealuse riigi osalemine on meetme rakendamisel oluline.]
3. Seotud üksuseid võib meetme raames rahastada, kui nad asuvad liikmesriigis, assotsieerunud riigis [või kolmandas riigis], mis on kindlaks määratud komisjoni vastuvõetud tööprogrammis.

¹⁴ Tööprogrammile lisatakse nimekiri madala või keskmise sissetulekuga riikidest.

Konkursid

1. Olenemata erisätetest lõikes 2, lisatakse tööprogrammi kõigi meetmete konkursside sisu.
2. EIC Pathfinderist rahastatavate üleminekutegevuste meetmete portfelli väljatöötamise puhul:
 - a) määratakse kindlaks konkursside algatamine ja sisu, võttes arvesse meetmete portfelliga seotud tööprogrammiga kehtestatud eesmärgid ja eelarvet;
 - b) iga EIC Pathfinderis raames konkursi kaudu valitud ettepanek hõlmab kindlamääralist summat 50 000 euro ulatuses täiendavate tegevuste jaoks, näiteks võimaliku võrsefirma või võimaliku turu loova innovatsiooni hindamiseks või veenva äriplaani väljatöötamiseks. Selle summa kasutamiseks on vaja komisjoni eelnevat luba. Sellistest juhtudest teavitatakse eriprogrammi kohaselt loodud programmikomiteed.
3. Kui see on konkursside eesmärkide saavutamiseks vajalik, võib konkursse erandjuhtudel piirata, et töötada välja täiendavaid meetmeid või lisada olemasolevatele meetmetele täiendavaid partnereid. Lisaks võidakse tööprogrammis näha ette võimalus madala teadusuuringute ja innovatsiooni tasemega liikmesriikide õigussubjektide ühinemiseks juba välja valitud koostööpõhiste teadusuuringute ja innovatsiooni meetmetega, seda kokkuleppel asjaomase konsortsiumiga ja tingimusel, et selliste liikmesriikide õigussubjektid meetmes veel ei osale.
4. Konkurss ei ole nõutud selliste koordineerimis- ja toetusmeetmete või programmi kaasrahastamismeetmete puhul:
 - a) mille viivad läbi Teadusuuringute Ühiskeskus või tööprogrammis kindlaksmääratud õigussubjektid ning
 - b) mis ei kuulu konkursi valdkonda vastavalt finantsmääruse artikli 195 punktile e.

5. Tööprogrammis määratakse kindlaks konkursikutsed, millele antakse kvaliteedimärgis. Taotleja eelneval loal võib teavet taotluse ja hindamise kohta jagada huvitatud rahastamisasutustega, tingimusel et sõlmitakse konfidentsiaalsuslepingud.

Artikkel 21

Ühised konkursid

Komisjon või rahastamisasutus võib esitada ühise konkursikutse koos:

- a) kolmandate riikide, sealhulgas nende teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonide või -asutustega;
- b) rahvusvaheliste organisatsioonidega
- c) mittetulunduslike õigussubjektidega.

Ühise konkursi puhul kehtestatakse projektide valimiseks ja hindamiseks ühised menetlused. Need menetlused hõlmavad tasakaalustatud ekspertide rühma, kuhu kumbki pool nimetab eksperdid.

Kommertskasutusele eelnev hange ja innovaatiliste lahenduste hange

1. Meetmete hulka võivad kuuluda või nende peamiseks eesmärgiks olla kommertskasutusele eelnevad hanked või uuenduslike lahenduste riigihanked, mida teevad direktiivides 2014/23/EL¹⁵, 2014/24/EL¹⁶, 2014/25/EL¹⁷ ja 2009/81/EÜ¹⁸ määratletud avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad.
2. Hankemenetlused:
 - a) peavad vastama läbipaistvuse, mittediskrimineerimise, võrdse kohtlemise, usaldusväärse finantsjuhtimise, proportsionaalsuse ja konkurentsieeskirjade põhimõtetele;
 - b) kommertskasutusele eelneva hanke puhul võib ette näha konkreetset tingimused, nt piirata hankemenetluse alla kuuluva tegevuse teostamise koha liikmesriikide ja assotsieerunud riikide territooriumiga;
 - c) ühe ja sama menetluse käigus võib lubada sõlmida mitu lepingut (hulgihange) ning
 - d) näevad ette hankelepingute sõlmimise pakkuja või pakkujatega, kes teeb/teevad parima hinna ja kvaliteedi suhtega pakkumise, tagades samas huvide konflikti puudumise.

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76).

3. Kommertskasutusele eelneva hanke raames tulemused saanud töövõtjal on vähemalt kaasnevad intellektuaalomandi õigused. Hankijatel on tasuta kasutusõigused vähemalt tulemuste kasutamiseks nende endi jaoks ja õigus anda või osalevatelt töövõtjatelt nõuda, et need annaksid kolmandatele isikutele lihtlitsentse, et nad saaksid õiglastel ja mõistlikel tingimustel kasutada tulemusi hankija heaks, kuid ilma õigusteta anda all-litsentse. Kui töövõtja ei suuda kasutada tulemusi kaubanduslikel eesmärkidel teatava aja jooksul pärast kommertskasutusele eelneva hanke toimumist, nagu on kindlaks määratud toetuslepingus, võib hankija pärast küsimuse arutamist töövõtjaga nõuda tulemuste omandilise kuuluvuse üleandmist hankijale.

¹⁹[Artikkel 23

Kumulatiivne rahastamine

Meede, mis on saanud toetust mõne muu liidu programmi alusel, võib saada toetust ka käesoleva programmi alusel, tingimusel, et neist toetustest ei kaeta samu kulusid. Iga meedet toetava liidu programmi reegleid kohaldatakse sellest programmist meetme jaoks antud toetuse suhtes.

Kumulatiivse rahastamise maht ei tohi ületada meetme rahastamiskõlblike kulude kogusummat ning liidu eri programmide antava toetuse võib arvutada proportsionaalselt kooskõlas toetuse tingimusi käsitlevate dokumentidega.]

Artikkel 24

Valikukriteeriumid

1. Lisaks finantsmääruse artikli 198 lõikes 5 nimetatud eranditele kontrollitakse üksnes koordinaatori finantssuutlikkust ning üksnes juhul, kui meetmele taotletakse liidu rahastamist summas 500 000 eurot või rohkem.

¹⁹ [Sõltuvalt asjaomaste õigusaktide üle peetavate läbirääkimiste tulemustest.]

2. Kui on alust kahelda finantssuutlikkuses või kui on suurem risk seoses osalemisega mitmes liidu teadus- ja innovatsiooniprogrammi raames rahastatavas meetmes, kontrollib komisjon või rahastamisasutus ka teiste, lõikes 1 osutatud künnisest allapoole jäävate taotlejate või koordinaatorite finantssuutlikkust.
3. Kui finantssuutlikkuse tagab muu õigussubjekt, kontrollitakse selle finantssuutlikkust.
4. Nõrga finantssuutlikkuse korral võib komisjon või rahastamisasutus seada taotleja osalemise tingimuseks, et esitatakse deklaratsioon seotud üksuse solidaarvastutuse kohta.
5. Osamaksu artiklis 33 sätestatud vastastikusesse kindlustusmehhanismi käsitatakse finantsmääruse artikli 152 kohaselt piisava tagatisena. Toetusesaajatelt ei või vastu võtta ega neilt nõuda mingeid lisagarantiid või -tagatist.

Artikkel 25

Hindamiskriteeriumid

1. Ettepanekut hinnatakse järgmiste toetuse andmise kriteeriumide alusel:
 - a) tipptase;
 - b) mõju;
 - c) rakendamise kvaliteet ja tõhusus.
2. Euroopa Teadusnõukogu eesliiniuuringute taotluste suhtes kohaldatakse üksnes lõike 1 punktis a osutatud kriteeriumi.
3. Tööprogrammis sätestatakse täiendavad üksikasjad lõikes 1 sätestatud toetuse andmise kriteeriumide kohaldamise kohta ning selles võib kindlaks määrata koefitsiendid ja künnised.

Hindamine

1. Projektiettepanekuid hindab hindamiskomitee, mis koosneb sõltumatutest välisekspertidest.

EIC tegevuste, missioonide ja **komisjoni poolt vastu võetud** tööprogrammis sätestatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtude puhul võib hindamiskomitee osaliselt, või koordineerimis- ja toetusmeetmete puhul osaliselt või täielikult, koosneda finantsmääruse artiklis 150 osutatud liidu institutsioonide ja asutuste esindajatest.

Hindamisprotsessi võivad jälgida sõltumatud vaatlejad.

2. Asjakohasel juhul reastab hindamiskomisjon kohaldatavad künnised ületavad taotlused vastavalt:

- a) hindamispunktidele;
- b) nende panusele konkreetsete poliitiliste eesmärkide saavutamisse, sealhulgas järjepideva projektide portfelli loomisesse EIC Pathfinderite tegevuste, missioonide ja muude **komisjoni poolt vastu võetud** tööprogrammis üksikasjalikult sätestatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtude puhul.

EIC tegevuste, missioonide ja muude **komisjoni poolt vastu võetud** tööprogrammis üksikasjalikult sätestatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtude puhul võib hindamiskomitee teha ka ettepanekuid projektiettepanekute kohandamiseks niivõrd, kuivõrd see on vajalik portfelli lähenemisviisi järjepidevuseks. Kõnealused kohandused peavad olema kooskõlas osalemistingimustega ja vastama võrdse kohtlemise põhimõttele. Sellistest juhtudest teavitatakse programmikomiteed.

3. Vastavalt finantsmääruse artikli 200 lõikele 7 antakse taotlejatele tagasisidet hindamise kõigis etappides ja vajaduse korral esitatakse ettepaneku tagasilükkamise põhjused.
4. Madala teadusuuringute ja innovatsiooni tasemega liikmesriikides asuvatele õigussubjektidele, kes on edukalt osalenud osas „Osalemise laiendamine ja tipp-pädevuste jagamine,“ antakse taotluse alusel osalust käsitlev tõend, mida saab lisada nende poolt koordineeritavatele programmi II samba ettepanekutele.

Artikkel 27

Hindamise läbivaatamise kord

1. Taotleja võib nõuda hindamise läbivaatamist, kui ta leiab, et kehtivat hindamismenetlust ei ole tema ettepaneku suhtes õigesti kohaldatud²⁰.
2. Hindamise läbivaatamine hõlmab ainult hindamise menetluslike aspekte, mitte ettepaneku sisu hindamist.
- 2a. hindamise läbivaatamise komisjon esitab menetluslike aspektide kohta arvamuse ning selle eesistujaks on Euroopa Komisjoni või asjaomase rahastamisasutuse ametnik, kes töötab muus osakonnas kui konkursside eest vastutav osakond. Komitee võib soovitada ühte järgnevast:
 - a) ettepaneku uuesti läbivaatamine peamiselt selliste hindajate poolt, kes eelmises hindamises ei osalenud;
 - b) esialgse hinnangu kinnitamine.
3. Hindamise läbivaatamine ei tohi lükata edasi nende ettepanekute valikumenetlust, mis ei kuulu läbivaatamisele.

²⁰ Menetlust selgitatakse enne hindamisprotsessi algust avaldatavas dokumendis.

Artikkel 28

Ajavahemik taotluse esitamisest toetuse määramiseni

1. Erandina finantsmääruse artikli 194 lõike 2 esimesest lõigust kohaldatakse järgmisi ajavahemikke:
 - a) kõigi taotlejate teavitamiseks nende taotluse hindamise tulemustest maksimaalselt viis kuud alates täielike ettepanekute esitamise tähtpäevast;
 - b) toetuslepingute sõlmimiseks taotlejatega maksimaalselt kaheksa kuud alates täielike ettepanekute esitamise tähtpäevast.
2. Tööprogrammis võib kehtestada lühemaid ajavahemikke.
3. Lisaks finantsmääruse artikli 194 lõike 2 teises lõigus sätestatud eranditele võib lõikes 1 osutatud ajavahemikke ületada ERC meetmete puhul, missioonide puhul ja juhul, kui meetmed esitatakse eetika- või julgeolekuhinnangu saamiseks.

Artikkel 29

Toetuse kasutamine

1. Kui toetusesaaja ei täida meetme tehnilise rakendamisega seotud kohustusi, peavad neid kohustusi täitma teised toetusesaajad ilma liidu lisarahastamiseta, välja arvatud juhul, kui nad on sellest kohustusest selgesõnaliselt vabastatud. Iga toetusesaaja finantsvastutus piirdub tema enda võlaga, mille suhtes kohaldatakse vastastikust kindlustusmehhanismi käsitlevaid sätteid.
2. Toetuslepinguga võidakse kehtestada vahe-eesmärgid ja nendega seotud eelmaksed. Kui vahe-eesmärgid on täitmata, võib meetme peatada, muuta või nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel lõpetada.

3. Meetme võib lõpetada ka siis, kui oodatud tulemused on liidu jaoks kaotanud oma asjakohasuse teaduslike või tehnoloogiliste põhjuste tõttu, rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ puhul ka majanduslike põhjuste tõttu.

Artikkel 29a

Toetuslepingu näidis

1. Komisjon koostab tihedas koostöös liikmesriikidega komisjoni või asjaomase rahastamisasutuse ning toetusesaajate vahelise toetuslepingu näidised kooskõlas käesoleva määrusega. Kui osutub vajalikuks toetuslepingu näidise oluline muutmine, siis muudab komisjon seda tihedas koostöös liikmesriikidega vastavalt vajadusele.
2. Toetuslepinguga nähakse ette toetusesaajate ning kas komisjoni või asjaomase rahastamisasutuse käesoleva määruse kohased õigused ja kohustused. Lisaks nähakse sellega ette selliste õigussubjektide õigused ja kohustused, kellest meetme rakendamise käigus saavad toetusesaajad, ning konsortsiumi koordinaatori roll ja ülesanded.

Artikkel 30

Rahastamismäärad

1. Iga meetme puhul on sellest meetmest rahastatavate tegevuste jaoks ette nähtud ühtne rahastamismäär. Ülemmäär määratakse kindlaks tööprogrammis.
2. Programm võib hüvitada kuni 100 % meetme abikõlblikest kogukuludest, välja arvatud:
 - a) innovatsioonimeetmete puhul: kuni 70 % kõigist abikõlblikest kuludest, välja arvatud mittetulunduslike õigussubjektide kulud, mille puhul programm võib hüvitada kuni 100 % kõigist abikõlblikest kuludest;
 - b) programmi kaasrahastamismetmete puhul: vähemalt 30 % abikõlblikest kogukuludest ning nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel kuni 70 % kõigist abikõlblikest kuludest.

3. Käesolevas artiklis sätestatud rahastamismäärasid kohaldatakse ka selliste meetmete suhtes, mille puhul on kogu meetme või selle osa jaoks määratud kindlaks kindlamääraline makse, ühikuhinnal või ühekordsel summal põhinev makse.

Artikkel 31

Kaudsed kulud

1. Kaudsete abikõlblike kulude kindlaksmääramisel kohaldatakse kindlamääralist makset, milleks on 25 % otsestest rahastamiskõlblikest kogukuludest, v.a alltöövõtuga seotud otsesed rahastamiskõlblikud kulud, rahaline toetus kolmandatele isikutele ning võimalikud ühikukulud või ühekordsed maksed, mis sisaldavad kaudseid kulusid.

Kui see on asjakohane, arvutatakse ühikuhindades või ühekordsetes summates sisalduvad kaudsed kulud, kasutades lõikes 1 sätestatud kindlat määra, välja arvatud ettevõttesiseste kaupade ja teenuste ühikuhindade puhul, mis arvutatakse tegelike kulude alusel vastavalt toetusesaaja tavapärasele raamatupidamistavale.

2. Kui see on tööprogrammiga ette nähtud, võib kaudsed kulud deklareerida siiski ühekordse summana või ühikukuludena.

Artikkel 32

Rahastamiskõlblikud kulud

1. Lisaks finantsmääruse artiklis 186 sätestatud kriteeriumidele on projektipõhise hüvitisega toetusesaajate personalikulud rahastamiskõlblikud kuni selles ulatuses, mida inimesele makstaks töö eest sarnastes riiklike skeemide raames rahastatud projektides, hõlmates sotsiaalkindlustusmaksid ja muid meetmes osaleva personali tasustamisega seotud kulusid, mis tulenevad siseriiklikust õigusest või töölepingust.

Projektipõhine hüvitis on hüvitis, mis on seotud isiku osalemisega projektides, on osa toetusesaaja tavapärasest tasustamistavast ja seda makstakse järjepidevalt.

2. Erandina finantsmääruse artikli 190 lõikest 1 on kolmandate isikute poolt mitterahaliste sissemaksete kaudu kättesaadavaks tehtud ressursside kulud rahastamiskõlblikud kuni kolmanda poole otseste abikõlblike kulude ulatuses.
3. Erandina finantsmääruse artiklist 192 ei käsitata tulemuste kasutamisest saadud tulu meetme tuludena.
4. Erandina finantsmääruse artikli 203 lõikest 4 on lõppmakse tegemisel kohustuslik esitada raamatupidamismetoodika õigsust kinnitav tõend, kui summa, mis on deklareeritud tegelike kuludena ja tavapärase kuluarvestustavade kohaselt arvutatud ühikuhindadena on 325 000 eurot või rohkem.

Artikkel 33

Vastastikune kindlustusmehhanism

1. Käesolevaga luuakse vastastikune kindlustusmehhanism (edaspidi „mehhanism“), mis asendab kooskõlas määruse (EÜ) nr 1290/2013 artikliga 38 asutatud fondi ja on selle õigusjärglane. Mehhanism katab toetusesaajate võlgnetavate summadega seotud riski:
 - a) komisjonile otsuse 1982/2006/EÜ alusel,
 - b) komisjonile ja liidu asutustele raamprogrammi „Horisont 2020“ raames,
 - c) komisjonile ja rahastamisasutustele käesoleva programmi alusel.

Esimese lõigu punktis c osutatud rahastamisasutustega seotud riski võib katta kohaldatavas lepingus sätestatud kaudse katvuse süsteemi kaudu, võttes arvesse rahastamisasutuse laadi.

2. Mehhanismi haldab liit, keda esindab komisjon, kes tegutseb rakendusasutusena. Komisjon kehtestab mehhanismi toimimiseks erieeskirjad.

3. Toetusesaajad maksavad meetme jaoks rahalist toetust 5 % ulatuses liidu vahenditest. Komisjon võib perioodiliste hindamiste alusel seda toetust suurendada kuni 8 % -ni või vähendada 5 % -ni. Esialgsest eelfinantseerimissummast peetakse kinni toetusesaaja poolt mehhanismile antav sissemaksesumma ning makstakse toetusesaaja nimel mehhanismi ning see ei ületa mingil juhul eelfinantseerimissummat.
4. Toetusesaajate panus kantakse tagasi lõppmakse tegemise ajal.
5. Mehhanismi tegevuse tulemusena saadav rahaline tulu lisatakse mehhanismile. Kui tagastus on ebapiisav, mehhanismi ei kasutata ning komisjon või rahastamisasutus nõuab võlgnetavad summad sisse otse toetusesaajatelt või kolmandatelt isikutelt.
6. Sissenõutud summad moodustavad mehhanismi sihtotstarbelise tulu finantsmääruse artikli 21 lõike 5 tähenduses. Pärast kõigi selliste toetuste lõpuleviimist, mille risk on mehhanismiga otse või kaudselt kaetud, nõuab komisjon kõik võlgnetavad summad tagasi ning kannab need liidu eelarvesse vastavalt seadusandja otsustele.
7. Kõnealuse mehhanismi võib avada teistele otseselt hallatavatele liidu programmide toetuse saajatele. Komisjon võtab vastu eeskirjad muude programmide toetusesaajate osalemise kohta.

Artikkel 34

Omandiline kuuluvus ja kaitse

1. Toetusesaajate saavutatud tulemused kuuluvad neile endile. Nad tagavad, et nende töötajate või muude isikute õigusi seoses tulemustega saab teostada viisil, mis on kooskõlas toetusesaajate kohustustega toetuslepingus sätestatud tingimustes.

Kaks või enam toetusesaajat on tulemuste ühisomanikud, kui:

- a) nad on need ühiselt loonud ning

b) ei ole võimalik:

i) teha kindlaks iga toetusesaaja panust

või

ii) neid eraldada kaitse taotlemisel, saamisel või hoidmisel.

Ühisomanikud lepivad kirjalikult kokku oma ühise omandiõiguse määramise ja kasutamise tingimused. Kui ei ole kokku lepitud teisiti, võib iga ühisomanik anda kolmandatele isikutele lihtlitsentse ühisomandis olevate tulemuste kasutamiseks (edasilitsentsimise õigusega), kui teistele ühisomanikele antakse eelteade ning õiglane ja mõistlik hüvitis. Ühisomanikud võivad kirjalikult kokku leppida, et nad kohaldavad muud režiimi kui ühine omandiõigus.

2. Liidu toetust saanud toetusesaajad kaitsevad piisavalt oma tulemusi, kui seda on võimalik teha ja kui kaitse on õigustatud, võttes arvesse kõiki asjakohaseid kaalutlusi, sealhulgas ärieesmärgil kasutamise väljavaateid. Kui nad teevad otsuseid kaitse kohta, võtavad toetusesaajad arvesse samuti teiste meetmes osalevate toetusesaajate õigustatud huve.

Artikkel 35

Kasutamine ja tulemuste levitamine

1. Toetusesaajad, kes on saanud liidult rahalist toetust, peavad oma tulemusi kasutama, eelkõige liidus ja meetmega seotud kasusaajate assotsieerunud riikides. Toetusesaajad võivad kasutada tulemusi otse või kaudselt tulemuste edastamise ja litsentsimise teel kooskõlas artikliga 36.

Tööprogrammiga võidakse ette näha täiendavad kasutamiskohustused.

Kui hoolimata toetusesaaja parimatest püüdlustest oma tulemusi otseselt või kaudselt kasutada ei toimu kasutamist toetuslepingus kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul, kasutab toetusesaaja toetuslepingus kindlaksmääratud veebikeskkonda, et leida huvitatud isikud, kes neid tulemusi kasutaksid. Toetusesaaja põhjendatud taotluse alusel võib sellest kohustusest loobuda.

2. Toetusesaaja levitab oma tulemusi võimalikult kiiresti, kohaldades seejuures kõiki piiranguid, mis tulenevad intellektuaalomandi kaitsest, turvaeeskirjade või õigustatud huvidest.

Tööprogrammiga võib ette näha täiendavaid levitamiskohustusi.

3. Toetusesaajad tagavad, et avatud juurdepääs teaduspublikatsioonidele kehtib toetuslepingus sätestatud tingimustel. Eelkõige tagavad toetusesaajad, et neil või autoritel on piisavad intellektuaalomandi õigused, mis on vajalikud nende avatud juurdepääsu nõuete täitmiseks.

Avatud juurdepääs teadusandmetele on toetuslepingus sätestatud tingimustel üldreegel, kuid põhjendatud juhtudel kohaldatakse erandeid, võttes arvesse toetusesaajate õigustatud huve, sealhulgas ärieesmärgil kasutamist ja muid piiranguid, nt nagu andmekaitse eeskirjad, turvaeeskirjad ja intellektuaalomandi õigused.

Tööprogrammiga võib ette näha täiendavaid kohustusi seoses avatud teaduse tavadega.

4. Toetusesaajad haldavad kõiki uurimisandmeid kooskõlas FAIR-põhimõtetega ning vastavalt toetuslepingus sätestatud tingimustele ja koostavad andmehalduskava.

Tööprogrammiga võib ette näha lisakohustusi Euroopa avatud teaduse pilve kasutamiseks teadusandmete salvestamiseks ja neile juurde pääsemiseks.

5. Toetusesaajad, kes kavatsevad oma tulemusi levitada, annavad sellest teistele meetmes osalevatele toetusesaajatele eelnevalt teada. Mis tahes muu toetusesaaja võib esitada vastuväiteid, kui ta tõendab, et kavandatud levitamine kahjustaks märkimisväärselt tema õigustatud huve seoses tulemuste või taustteabega. Sellisel juhul võib levitamine toimuda ainult juhul, kui võetakse vajalikud meetmed kõnealuste õigustatud huvide kaitseks.

6. Kui tööprogrammis ei ole sätestatud teisiti, peavad ettepanekud sisaldama tulemuste kasutamise ja levitamise kava. Kui eeldatava kasutamisega kaasneb toote või protsessi arendamine, loomine, valmistamine ja turustamine või teenuse loomine ja osutamine, siis sisaldab kava sellise kasutamise strateegiat. Kui kavaga nähakse ette kasutamine peamiselt mitteassotsieerunud kolmandates riikides, selgitavad õigussubjektid, kuidas selline kasutamine on endiselt liidu huvides.

Toetusesaajad arendavad kava edasi meetme rakendamise ajal ja pärast seda.

7. Toetusesaajad esitavad mis tahes nõutud teabe oma tulemuste kasutamise ja levitamise kohta vastavalt toetuslepingus sätestatud tingimustele, et komisjon või rahastamisasutus saaks jälgida ja tulemusi levitada. Sõltuvalt toetusesaajate õigustatud huvidest tehakse selline teave üldsusele kättesaadavaks.

Artikkel 36

Üleandmine ja litsentsimine

1. Toetusesaajad võivad tulemuste omandiõiguse üle anda. Nad tagavad, et nende kohustused kehtivad ka uue omaniku suhtes ja et viimasel on kohustus neid mis tahes hilisemal üleandmisel edasi anda.
2. Kui konkreetselt kindlaksmääratud kolmandate isikute puhul ei ole kirjalikult teisiti kokku lepitud või kui kohaldatava õiguse alusel ei ole võimalik teisiti, peavad toetusesaajad, kes kavatsevad üle anda tulemuste omandiõiguse, teatama ette kõikidele teistele toetusesaajatele, kellel on endiselt juurdepääs tulemustele. Teade peab sisaldama piisavalt teavet uue omaniku kohta, et toetusesaaja saaks hinnata selle mõju tema kasutusõigustele.

Kui konkreetselt kindlaksmääratud kolmandate isikute puhul ei ole kirjalikult kokku lepitud teisiti, võib toetusesaaja esitada vastuväite üleandmise vastu, kui ta saab tõendada, et üleandmine kahjustaks tema kasutusõigusi. Sellisel juhul ei või üleandmine toimuda enne, kui asjaomased toetusesaajad on omavahel kokkuleppele jõudnud.

3. Toetusesaajad võivad anda oma tulemuste suhtes litsentse või anda muul viisil õiguse neid kasutada, sealhulgas ainulitsentsi alusel, kui see ei mõjuta nende kohustuste täitmist. Ainulitsentsi andmine tulemustele on võimalik, kui kõik teised asjaomased toetusesaajad annavad nõusoleku, et nad loobuvad oma kasutusõigustest.
4. Kui see on põhjendatud, sätestatakse toetuslepingus õigus esitada vastuväiteid tulemuste omandiõiguse üleandmise või tulemuste suhtes ainulitsentsi andmise suhtes, kui:
 - a) tulemused loonud toetusesaajad on saanud liidult rahalist toetust;
 - b) üleandmine või litsents antakse mitteassotsieerunud kolmandas riigis asuvale õigussubjektile; ning
 - c) üleandmine või litsents ei ole kooskõlas liidu huvidega.

Kui kohaldatakse õigust esitada vastuväiteid, teatab toetusesaaja sellest ette. Ülekandmise või toetuste andmise puhul konkreetselt määratletud õigussubjektidele võib kirjalikult loobuda vastuväidete esitamise õigusest, kui on võetud meetmeid liidu huvide kaitseks.

Artikkel 37

Kasutusõigused

1. Kohaldatakse järgmisi kasutusõiguse põhimõtteid:
 - a) taotlus kasutusõiguse saamiseks või sellest loobumiseks esitatakse kirjalikult;
 - b) kui kasutusõiguse andjaga ei ole kokku lepitud teisiti, ei sisalda kasutusõigus all-litsentse;
 - c) toetusesaajad teatavad üksteisele enne toetuslepingu sõlmimist kõigist piirangutest oma taustteabe kasutamise suhtes;
 - d) kui toetusesaaja ei osale enam meetmes, ei mõjuta see tema kohustusi võimaldada juurdepääsu;

- e) kui toetusesaaja jätab oma kohustused täitmata, võivad toetusesaajad kokku leppida, et tal ei ole enam kasutusõigusi.

2. Toetusesaajad tagavad juurdepääsu:

- a) oma tulemustele tasuta kõigile teistele meetmes osalevatele toetusesaajatele, kes vajavad seda oma ülesannete täitmiseks;
- b) sel juhul kohaldatakse lõike 1 punktis c osutatud piiranguid; selline juurdepääs võimaldatakse tasuta, kui toetusesaajad ei ole enne toetuslepingu sõlmimist teisiti kokku leppinud;
- c) oma tulemustele, mille puhul kohaldatakse lõike 1 punktis c osutatud piiranguid, ning oma taustteabele kõigile teistele meetmes osalevatele toetusesaajatele, kes vajavad seda oma enda tulemuste kasutamiseks; juurdepääs antakse õiglastel ja mõistlikel tingimustel, milles kokku lepitakse.

3. Kui toetusesaajad ei ole kokku leppinud teisiti, annavad nad juurdepääsu oma tulemustele ning, võttes arvesse kõiki lõike 1 punktis c nimetatud piiranguid, ka oma taustteabele õigussubjektile, kes:

- a) on asutatud liikmesriigis või assotsieerunud riigis;
- b) on teise toetusesaaja otsese või kaudse kontrolli all või on sama otsese või kaudse kontrolli all kui kõnealune toetusesaaja või keda kõnealune toetusesaaja otseselt või kaudselt kontrollib; ning
- c) vajavad juurdepääsu selle toetusesaaja tulemuste kasutamiseks vastavalt toetusesaaja kasutamiskohustusele.

Juurdepääs antakse õiglastel ja mõistlikel tingimustel, milles kokku lepitakse.

4. Kasutamise eesmärgil võib juurdepääsutaotluse esitada kuni üks aasta pärast meetme lõppu, välja arvatud juhul, kui toetusesaajad lepivad kokku eri tähtaja.

5. Toetusesaajad, kes on saanud liidult rahalist toetust, annavad oma tulemuste tasuta kasutamise õiguse liidu institutsioonidele, organitele või asutustele liidu poliitika või programmide väljatöötamiseks, rakendamiseks ja järelevalveks. Juurdepääs piirdub mitteärilise ja konkurentsivälise kasutusega.

Meetmete puhul, mis kuuluvad teemavaldkonda „Ühiskonna tsiviiljulgeolek“, peavad liidu toetust saanud toetusesaajad andma oma tulemuste tasuta kasutusõiguse ka liikmesriikide ametiasutustele poliitika või programmide väljatöötamiseks, rakendamiseks ja järelevalveks kõnealuses valdkonnas. Juurdepääs peab piirduma mitteärilise ja konkurentsivälise kasutusega ning see antakse kahepoolse kokkuleppe alusel, milles määratakse kindlaks eritingimused, mille eesmärk on tagada, et kõnealuseid õigusi kasutatakse üksnes ettenähtud eesmärgil ja et kehtestatakse asjakohased konfidentsiaalsuskohustused. Kasutusõigust taotlev liikmesriik, liidu institutsioon, asutus, teenistus või amet teavitab sellisest taotlusest kõiki liikmesriike.

6. Tööprogrammiga võib ette näha täiendavad kasutusõigused.

Artikkel 38

Tulemuste kasutamise ja levitamise erisätted

ERC meetmete, koolitus- ja liikuvusmeetmete, kommertskasutusele eelnevate hangete, innovatiivsete lahenduste riigihangete, programmi kaasrahastamismeetmete ning koordineerimis- ja toetusmeetmete puhul võib kohaldada omandiõiguse, tulemuste kasutamise ja levitamise, üleandmise ja litsentsimise ning kasutusõiguse erieeskirju.

Kõnealused erieeskirjad sätestatakse toetuselepingus ning need ei muuda avatud juurdepääsuga seotud kohustusi.

III PEATÜKK

Auhinnad

Artikkel 39

Auhinnad

1. Programmi raames antavaid auhindu antakse ja hallatakse vastavalt finantsmääruse IX jaotisele, kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti.
2. Kui tööprogrammis või konkursieeskirjades ei ole sätestatud teisiti, võivad võistluses osaleda kõik õigussubjektid asukohast olenemata.
3. Komisjon või rahastav asutus võib korraldada auhindu koos:
 - a) teiste liidu asutustega;
 - b) kolmandate riikide, sealhulgas nende teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonide või -asutustega;
 - c) rahvusvaheliste organisatsioonidega või
 - d) mittetulunduslike õigussubjektidega.
4. Tööprogramm või konkursikord võivad sisaldada kohustusi seoses teabe edastamise, kasutamise ja levitamisega.

IV PEATÜKK

Hanked

Artikkel 40

Hanked

1. Programmi raames sõlmitavaid hankeid antakse ja hallatakse vastavalt finantsmääruse VII jaotisele, kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti.
2. Hanked võivad toimuda ka kommertskasutusele eelneva hanke kujul või novaatorlike lahenduste hanke kujul, mida korraldab komisjon või rahastamisasutus enda nimel või koos liikmesriikide ja assotsieerunud riikide avaliku sektori hankijatega. Sel juhul kohaldatakse artiklis 22 sätestatud eeskirju.

V PEATÜKK

Segarahastamistoimingud ja segarahastamisvahend

Artikkel 41

Segarahastamistoimingud

Käesoleva programmi kohaselt otsustatud segarahastamistoimingud tehakse kooskõlas [InvestEU programmi] ja finantsmääruse X jaotisega.

Artikkel 42

Programmi „Euroopa horisont“ ja EIC segarahastamisvahend

1. Programmist „Euroopa horisont“ või EIC segarahastamisvahendist antavate toetuste ja tagasimakstava ettemakse komponendi suhtes kohaldatakse artikleid 30-33.

2. EIC segarahastamisvahendit rakendatakse kooskõlas artikliga 43. EIC segarahastamisvahendi raames võib toetust anda seni, kuni meedet on võimalik rahastada segarahastamisena või rahastamis- ja investeerimistehinguna, mis on täielikult hõlmatud ELi tagatisega InvestEU raames. Erandina finantsmääruse artiklist 209 ei kohaldata EIC segarahastamisvahendi andmisel lõikes 2, eelkõige punktides a ja d sätestatud tingimusi.
3. Programmi „Euroopa horisont“ segarahastamisvahendit võib kasutada programmi kaasrahastamisel, kui liikmesriikide ja assotsieerunud riikide ühisprogrammiga nähakse ette rahastamisvahendite kasutamine valitud meetmete toetuseks. Selliste meetmete hindamine ja valik toimub vastavalt artiklitele 19, 20, 23, 24, 25 ja 26. Raamprogrammi „Euroopa horisont“ segarahastamisvahendi rakendusviisid on kooskõlas artikliga 29, analoogia põhjal artikli 43 lõikega 9 ja tööprogrammis kindlaks määratud lisatingimustega.
4. Kooskõlas finantsmääruse artikli 21 lõike 3 punktiga f ja artikli 21 lõikega 4 käsitatakse tagasimakseid, sealhulgas hüvitatud ettemakseid ning programmi „Euroopa horisont“ ja EIC segarahastamisvahendi tulusid sihtotstarbelise sisetuluna.
5. Programmi „Euroopa horisont“ EIC segarahastamisvahend tagatakse viisil, mis ei moonuta konkurentsi siseturul.

Artikkel 43

Rahastamisvahend EIC „Accelerator“

1. Kui EIC Pathfinderist antakse toetusi konsortsiumide või individuaalsete toetusesaajate poolt rakendatavatele projektidele, siis rahastamisvahendist EIC „Accelerator“ pakutakse peamiselt segarahastamistoetust ainult individuaalsetele toetusesaajatele. Teatavatel tingimustel, mida on täpsustatud otsuses (eriprogramm), võib ta pakkuda ka üksnes toetuspõhiseid või üksnes omakapitalipõhiseid toetusi.

Rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ raames antakse üksnes toetuspõhiseid toetusi ainult järgnevatel kumulatiivsetel tingimustel:

- a) projekt sisaldab teavet taotleja suutlikkuse ja valmisoleku kohta laiendada;
- b) toetusesaaja saab olla vaid iduettevõtja või VKE;
- c) rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ raames antavat üksnes toetuspõhist toetust antakse kasusaajale programmi „Euroopa horisont“ ajal ainult üks kord kuni 2,5 miljoni euro ulatuses.

Üksnes omakapitalipõhist toetust saab anda ainult üksnes toetuspõhise toetuse saajale.

- 1a. Rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ toetusesaaja on liikmesriigis või assotsieerunud riigis asuv idufirma, VKE või erandkorras väike keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja²¹. Ettepaneku võib esitada kas toetusesaaja või toetusesaaja eelneva nõusoleku alusel üks või rohkem füüsilist või juriidilist isikut, kes kavatsevad asutada kõnealuste toetusesaaja või seda toetada. Viimasel juhul allkirjastatakse rahastamisleping üksnes toetusesaajaga.
- 2. Üks rahastamisotsus hõlmab ja rahastab kõiki liidu rahalise toetuse vorme, mida EIC segarahastamisvahend pakub.
- 3. Taotlusi hindavad sõltumatud välisekspertid iga taotluse väärtuse alusel ning valik tehakse pideva konkursi raames vastavalt artiklitele 24–26, kooskõlas lõikega 4.

²¹ Vastavalt artiklis 2 toodud määratlusele.

4. Rahastamise kriteeriumid on järgmised:
 - a) tiptase;
 - b) mõju;
 - c) meetme riskitase, mis takistaks investeringuid, rakendamise kvaliteet ja tõhusus ning vajadus liidu toetuse järele.
5. Asjaomaste taotlejate nõusolekul võib komisjon või programmi „Euroopa horisont“ rakendavad rahastamisasutused esitada viimase hindamiskriteeriumi raames otse ettepaneku innovatsiooni ja turuleviimise meetme kohta, mis juba vastavad kahele esimesele kriteeriumile, ning nende ettepanekute suhtes kohaldatakse järgmisi kumulatiivseid tingimusi:
 - a) ettepanek on pärit mõnes muust meetmest, mida rahastatakse programmist „Horisont 2020“ või käesolevast programmist, või katseprojekti puhul programmi „Euroopa horisont“ esimeses tööprogrammis, riiklikest ja/või piirkondlikest programmidest, alustades sellise skeemi nõudluse kaardistamisest. Üksikasjalikud sätted nähakse ette eriprogrammis.
 - b) see põhineb kuni kaks aastat tagasi tehtud varasemal projekti läbivaatamisel, milles hinnati ettepaneku kvaliteeti ja mõju ning mille suhtes kohaldatakse tingimusi ja menetlusi, mida on üksikasjalikumalt kirjeldatud tööprogrammis.
6. Kvaliteedimärgise võib anda järgmiste kumulatiivsete tingimuste alusel:
 - a) toetusesaaja on idufirma, VKE või väike keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja,
 - b) ettepanek on rahastamiskõlblik ja on läbinud lõikes 4 osutatud kahe esimese kriteeriumi suhtes kohaldatavad künnised,
 - c) sellistele tegevustele, mis oleksid abikõlblikud innovatsioonimeetme alusel.

7. Hindamise läbinud ettepaneku puhul teevad sõltumatud välisekspertid ettepaneku vastava rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ toetuse kohta, võttes aluseks riski ning innovatsiooni turuletoomiseks vajaminevad ressursid ja aja.

Komisjon võib lükata sõltumatute välisekspertide poolt valitud ettepaneku tagasi põhjendatud kaalutlustel, sealhulgas liidu poliitikavaldkondade eesmärkide saavutamiseks. Selliste tagasilükkamiste põhjustest teavitatakse programmikomiteed.

8. Rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ toetuse raames antava toetuse või hüvitatava eelosa komponent ei tohi olla suurem kui 70 % selliste valitud innovatsioonimeetme kõigist abikõlblikest kuludest.
9. Rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ toetuse omakapitali ja tagastatava toetuse komponentide rakendusviisid täpsustatakse otsuses [eriprogramm].
10. Valitud meetme lepinguga kehtestatakse rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ toetuse osas konkreetsed vahe-eesmärgid ning vastavad eelmaksed ja maksed.

EIC segarahastamisvahendi puhul võib alгатada innovatsioonimeetmele vastava tegevuse ja teha esimese eelmakse või tagastatava ettemakse enne EIC segarahastamisvahendi lepingu muude komponentide rakendamist. Neid komponente rakendatakse vastavalt lepingus kindlaks määratud konkreetsete vahe-eesmärkide saavutamisele.

11. Kooskõlas lepinguga võib meetme peatada, seda muuta või selle nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel lõpetada, kui vahe-eesmärke ei saavutata. Samuti võib selle lõpetada, kui ei saavutata oodatud turuleviimist.

Erandjuhtudel ja EIC nõuandekogu soovitusel korraldab komisjon otsustada suurenda rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ toetust, kui projekti vaatavad läbi sõltumatud välisekspertid. Sellistest juhtudest teavitatakse programmikomiteed.

Sõltumatute välisekspertide määramine

1. Kandidaatide andmebaasi koostamiseks määratakse sõltumatud välisekspertid kindlaks ja valitakse välja vastavalt kandideerimiskutsetele, mis on suunatud üksikisikutele ja asjakohastele organisatsioonidele, nagu teadusagentuuridele, teadusasutustele, ülikoolidele, standardimisorganisatsioonidele, kodanikuühiskonna organisatsioonidele või ettevõtjatele. Erandina finantsmääruse artikli 237 lõikest 3 võib komisjon või asjaomane rahastamisasutus vajaduse korral ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ning läbipaistval viisil valida asjakohaste oskustega eksperdi, kes ei ole andmebaasis.
2. Vastavalt finantsmääruse artikli 237 lõikele 2 ja artikli 237 lõikele 3 tasustatakse sõltumatuid väliseksperte standardtingimuste alusel. Põhjendatud juhtudel võib teatud, eelkõige kõrgetasemelisi eksperte tasustada asjakohastel turunormidel põhinevatest standardtingimustest kõrgemal tasemel.
3. Lisaks finantsmääruse artikli 38 lõigetele 2 ja 3 avaldatakse isikuliselt ametisse nimetatud toetustaotlusi hindavate sõltumatute välisekspertide nimed koos nende pädevusvaldkonnaga vähemalt üks kord aastas komisjoni või rahastamisasutuse veebisaidil. Sellist teavet kogutakse, töödeldakse ja avaldatakse kooskõlas ELi andmekaitse-eeskirjadega.
4. Sõltumatute välisekspertide määramisel rakendab komisjon või asjaomane rahastamisasutus sobivaid meetmeid, et saavutada eksperdirühmade ja hindamiskomisjonide tasakaalustatud koosseis oskusi, kogemusi, teadmisi, sealhulgas sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonnas, geograafilist mitmekesisust ja soolist kuuluvust silmas pidades, võttes arvesse meetme valdkonnas valitsevat olukorda.

III JAOTIS

PROGRAMMI JÄRELEVALVE, TEAVITAMINE, HINDAMINE JA KONTROLL

Artikkel 45

Järelevalve ja aruandlus

1. Näitajad, mille alusel antakse ülevaade programmi edusammudest artiklis 3 kehtestatud eesmärkide saavutamisel, on esitatud V lisa, milles käsitletakse mõju.
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 50 vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad V lisa muutmist, et täiendada või muuta mõjunäitajaid, kui seda peetakse vajalikuks, ning kehtestatakse võrdlusalus ja eesmärgid.
3. Tulemuslikkuse aruandlussüsteem tagab, et järelevalveprogrammi rakendamise ja tulemuste kohta kogutud andmed kogutakse tõhusalt, tulemuslikult ja õigeaegselt. Selleks kehtestatakse liidu rahaliste vahendite saajatele ja (kui see on asjakohane) liikmesriikidele proportsionaalsed aruandlusnõuded²².
4. Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni koostöösidemete hõlbustamiseks võetud meetmeid tuleb jälgida ja läbi vaadata tööprogrammide raames.

Artikkel 46

Teave, teavitamine, avaldamine ning tulemuste levitamine ja kasutamine

1. Liidu rahaliste vahendite saajad tunnistavad liidu rahaliste vahendite päritolu ja tagavad selle nähtavuse (eriti meetmeid ja nende tulemusi reklaamides), andes eri sihtrühmadele, sealhulgas meediale ja üldsusele selle kohta sidusat, tulemuslikku ja proportsionaalset suunatud teavet.

²² Euroopa partnerluste järelevalvet käsitlevad sätted on esitatud määruse III lisa.

2. Komisjon rakendab programmi ning selle meetmete ja tulemustega seotud teavitus- ja teabevahetusmeetmeid. Selleks, et moodustada koostööprojektide jaoks konsortsiumeid, pakutakse huvitatud üksustele analüüsidel ja võrgustikel põhinevaid tõendus põhised sidemete loomise teenuseid, pöörates erilist tähelepanu võrgustike loomise võimaluste kindlakstegemisele madala teadusuuringute ja innovatsiooni tasemega liikmesriikide õigussubjektide jaoks. Sellise analüüsi alusel võib konkreetsete konkursside puhul korraldada sihtotstarbelisi sidemete loomise üritusi. Programmile eraldatud rahalised vahendid peavad ühtlasi aitama kaasa liidu poliitiliste prioriteetide tutvustamisele, niivõrd kui need on seotud artiklis 3 osutatud eesmärkidega.
3. Samuti kehtestab komisjon tulemuste levitamise ja kasutamise strateegia, et suurendada käesoleva programmi teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuste ja teadmiste kättesaadavust ja edendada levitamist, et kiirendada nende kasutamist ja turuleviimist ja suurendada programmi mõju. Programmile eraldatavad rahaliste vahenditega edendatakse ka liidu poliitiliste prioriteetide propageerimist, samuti teabe, teabevahetuse, reklaami, levitamise ja kasutamisega seotud tegevust, niivõrd kui need on seotud artiklis 3 osutatud eesmärkidega.

Artikkel 47

Programmi hindamine

1. Programmi hindamised viiakse läbi õigeaegselt, et neid saaks kasutada programmi, sellele järgnevate ning muude teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud algatuste otsustusprotsessi jaoks.
2. Programmi vahehindamine viiakse läbi läbipaistva protsessi käigus välja valitud sõltumatute ekspertide abil siis, kui on piisavalt teavet programmi rakendamise kohta, kuid mitte hiljem kui neli aastat pärast programmi rakendamise algust. See hõlmab eelmiste raamprogrammide pikaajalise mõju hinnangut ja selle põhjal kohandatakse vajaduse korral programmi rakendamist.

3. Programmi rakendamise lõpus, kuid mitte hiljem kui neli aastat pärast artiklis 1 sätestatud ajavahemiku lõppu, viib komisjon lõpule programmi lõpphindamise. See hõlmab eelmiste raamprogrammide pikaajalise mõju hindamist.
4. Komisjon edastab hindamiste tulemused koos oma tähelepanekutega Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele.

Artikkel 48

Auditid

1. Programmi kontrollisüsteem peab tagama asjakohase tasakaalu usalduse ja kontrolli vahel, võttes arvesse kontrolli haldus- ja muid kulusid kõikidel tasanditel, eelkõige toetusesaajate puhul.
2. Programmi auditistrateegia põhineb programmi kui terviku kulude esindusliku valimi finantsauditil. Representatiivsele valimile lisatakse kuludega seotud riskide hinnang. Meetmete puhul, mida rahastatakse ühiselt mitmest liidu programmist, viiakse läbi üksainus audit, mis hõlmab kõiki asjaomaseid programme ja neist igäühe puhul kohaldatavaid eeskirju.

3. Lisaks võib komisjon või rahastamisasutus toetuda toetusesaaja tasandil tehtavatele süsteemi ühendaudititele. Need ühendauditid on teatavat liiki toetusesaajate jaoks vabatahtlikud ning hõlmavad süsteemi- ja protsessiauditit koos tehingute auditiga, mida teeb sõltumatu pädev audiitor, kelle kvalifikatsioon võimaldab viia läbi raamatupidamisdokumentide kohustuslikku auditit kooskõlas direktiiviga 2006/43/EÜ²³. Komisjon või rahastamisasutus võib neid kasutada selleks, et teha kindlaks üldine kindlus kulude usaldusväärse finantsjuhtimise kohta ning vaadata uuesti läbi järeldauditite ja finantsaruannete suhtes kohaldatavate sertifikaatide taseme.
4. Finantsmääruse artikli 127 kohaselt võib komisjon või rahastamisasutus tugineda liidu toetuse kasutamise audititele, mille on teinud muu isik või üksus, sealhulgas isik või üksus, keda liidu institutsioonid ega asutused ei ole selleks volitanud.
5. Auditeid võib teha kuni kahe aasta jooksul pärast lõppmakse tegemist.

Artikkel 49

Liidu finantshuvide kaitse

1. Komisjonil või selle esindajatel ja kontrollikojal on õigus auditeerida või rahvusvaheliste organisatsioonide puhul kooskõlas asjaomaste organisatsioonidega saavutatud kokkulepetega kontrollida dokumentide põhjal ja kohapeal kõiki toetusesaajaid, töövõtjaid ja alltöövõtjaid, kellele on tehtud liidu vahenditest väljamakseid käesoleva määruse alusel.

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiiv 2006/43/EÜ, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 84/253/EMÜ (ELT L 157, 9.6.2006, lk 87).

2. Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) võib korraldada haldusuurimisi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 ning nõukogu määruse (Euratom, EÜ) nr 2185/96 sätetele ja neis määrustes sätestatud korras, et teha kindlaks, kas seoses käesoleva määruse alusel antud liidu toetuse või eelarvegarantiidega on esinenud kelmust, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust.
3. Kui Euroopa Prokuratuur uurib määruse (EL) 2017/1939 kohaselt tema pädevusse kuuluvat kuritegu, võib ta nõuda, et kolmandate riikide pädevad asutused ja rahvusvahelised organisatsioonid teeksid temaga koostööd vastavalt vastastikuse õigusabi lepingutele.
4. Ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, sisaldavad koostöölepingud, mis on sõlmitud kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, lepingud, toetuslepingud, toetuse määramise otsused ja muud juriidilised kohustused ning eelarvelise tagatise loomise kokkulepped, mis tulenevad käesoleva määruse rakendamisest, sätteid, millega antakse komisjonile, kontrollikoja ja OLAFi koostöös nende vastava pädevusega selge sõnaga õigus teha selliseid auditeid ja kohapealseid kontrolle. Sealhulgas kehtestatakse sätteid, millega tagatakse, et kõik kolmandad isikud, kes on seotud liidu fondide rakendamisega või rahastamistoiminguga, millel on täielik või osaline eelarveline garantii, annavad neile samaväärsed õigused.

Artikkel 50

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 45 lõikes 2 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile kuni 31. detsembrini 2028.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 45 lõikes 2 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 45 lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavakstegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

IV JAOTIS

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 51

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EL) nr 1291/2013 ja määrus (EL) nr 1290/2013 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2021.

Artikkel 52

Üleminekusätted

1. Käesolev määrus ei mõjuta määruse (EL) nr 1291/2013 ja määruse (EL) nr 1290/2013 alusel võetud asjaomaste meetmete jätkamist ega muutmist; kõnealuste määruste kohaldamist jätkatakse nende meetmete suhtes kuni nende lõpetamiseni. Ka töökavasid ja meetmeid, mis on ette nähtud määruse (EL) nr 1290/2013 kohaselt vastu võetud töökavades ja vastavate rahastamisasutuste alusaktides, reguleerib samuti jätkuvalt määrus (EL) nr 1290/2013 ning nimetatud põhiõigusaktid kuni nende lõpuleviimiseni.
2. Programmi rahastamispaketist võib katta ka tehnilise ja haldusabi kulusid, mis on vajalikud selleks, et tagada üleminek programmi ja selle eelkäija ning määruse (EL) nr 1291/2013 alusel võetud meetmete vahel.

Artikkel 53

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel

Nõukogu nimel

president

eesistuja

II LISA

TEGEVUSE PÕHISUUNAD

Artiklis 3 sätestatud üldisi ja erieesmärke järgitakse kogu programmi ulatuses, nii käesolevas lisas kui ka eriprogrammi I lisas kirjeldatud sekkumisvaldkondade ja tegevuse põhisuundade lõikes.

1) I sammu „Tipptasemel teadus“

Järgmiste tegevuste kaudu ning kooskõlas artikliga 4 edendatakse selle sambaga tipptasemel teadust, meelitatakse Euroopasse tipptasemel talente, pakutakse asjakohast tuge karjääri alustavatele teadlastele ning toetatakse teaduse tipptaseme, tippkvaliteediga teadmiste, metodoloogiate ja oskuste ning tehnoloogiate ja üleilmsetele ühiskondlikele, keskkonna- ja majandusprobleemidele lahenduste loomist ning levitamist. Sellega aidatakse kaasa ka programmi muude erieesmärkide täitmisele, nagu on kirjeldatud artiklis 3.

- a) Euroopa Teadusnõukogu: pakub atraktiivset ja paindlikku rahastamist, et võimaldada üksnes tipptaseme kriteeriumil põhineva konkurentsi alusel andekatel ja loovatel teadlastel, olenemata nende kodakondsusest ja päritoluriigist, ning nende rühmadel tegutseda kõige paljutootavamates valdkondades teaduse eesliinil.

Sekkumisvaldkond: eesliiniteadus

- b) Marie Skłodowska-Curie meede: võimaldada teadlaste liikuvus ning saada piiri-, sektori- ja valdkonnaülese koostöö kaudu uusi teadmisi ja oskusi, edendada koolituse ja karjääri edendamise süsteeme ning struktureerida ja parandada institutsioonide ja liikmesriikide värbamissüsteeme, võttes arvesse Euroopa teadlaste hartat ja teadlaste töölevõtmise juhendit; sellega aitab Marie Skłodowska-Curie meede rajada alust Euroopa tipptasemel teaduskeskkonnale, soodustades vajaduse korral töökohtade teket, majanduskasvu ja investeerimist ning praeguste ja tulevaste ühiskonnaprobleemide lahendamist.

Sekkumisvaldkonnad: tipptaseme edendamine teadlaste piiri-, sektori- ja valdkonnaülese liikuvuse soodustamise kaudu; uute oskuste edendamine teadlaste tipptasemel koolituse kaudu; inimressursside tugevdamine ja oskuste arendamine kõikjal Euroopa teadusruumis, sealhulgas, kui see on asjakohane ja kui seda õigustab uuring, liidusiseselt ja väljastpoolt liitu oma päritoluriiki naasta soovivate teadlaste toetamine; sünergia tugevdamine ja soodustamine; üldsuse teadlikkuse suurendamine.

- c) Teadustaristud: kindlustada Euroopale maailmatasemel kestlikud teadustaristud, mis on avatud ja juurdepääsetavad parimatele teadlastele nii Euroopast ja kui ka mujalt. Soodustada olemasolevate teadustaristute, sealhulgas Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest rahastatud taristute kasutamist. Sellega tõhustatakse teadustaristu potentsiaali toetada tippteadust ja innovatsiooni ning võimaldada avatud ja tipptasemel teadust, rakendades FAIR-põhimõtteid koos tegevustega asjaomase liidu poliitika ja rahvusvahelise koostöö valdkonnas.

Sekkumisvaldkonnad: Euroopa teadustaristute tegevuskeskkonna konsolideerimine ja arendamine; teadustaristute avamine, integreerimine ja omavahel ühendamine; Euroopa teadustaristu poliitika ja rahvusvahelise koostöö tugevdamine; Euroopa teadustaristute rolli ja tegevuse edendamine innovatsiooni ja koolituse valdkonnas.

2) II sammas „Üleilmsed probleemid ja Euroopa tööstuse konkurentsivõime“

Järgmiste tegevuste kaudu ning kooskõlas artikliga 4 toetatakse selle sambaga uute tipptasemel teadmiste, tehnoloogiate ja säästvate lahenduste loomist ja laiemat levitamist, tugevdatakse Euroopa tööstuse konkurentsivõimet ning teadus- ja innovatsioonitegevuse mõju liidu poliitika arendamisele, toetamisele ja rakendamisele ning toetatakse uuenduslike lahenduste kasutuselevõttu tööstuses, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ja idufirmade seas, ning ühiskonnas, et lahendada globaalseid probleeme. Sellega aidatakse täita ka programmi muid erieesmärke, nagu on kirjeldatud artiklis 3.

Sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkond lõimitakse täielikult kõikidesse teemavaldkondadesse, sealhulgas konkreetsetel eesmärkidel tehtavatesse ja eritegevustesse.

Et maksimeerida mõju paindlikkust ja sünergiat, korraldatakse teaduse- ja innovatsioonialane tegevus kuue teemavaldkonnana, mis eraldi ja koos stimuleerivad valdkondadevahelist, sektori-, poliitika- ja piiriülest ning rahvusvahelist koostööd. Teemavaldkondade vaheline sünergia ja sünkroniseerimine, eelkõige seoses teemavaldkondadega „Kliima ja energeetika“ ja „Liikuvus“, tagatakse asjakohase teemavaldkondadevahelise koordineerimisega tööprogrammide koostamisel ning programmikomitee asjakohaste koosseisudega. See programmi „Euroopa horisont“ sammas hõlmab tegevusi paljudel tehnilise valmiduse tasemetel, sealhulgas madalamatel tehnilise valmiduse tasemetel.

Iga teemavaldkond toetab mitut kestliku arengu eesmärki ning paljusid kestliku arengu eesmärke toetab rohkem kui üks teemavaldkond.

Teadus- ja innovatsioonitegevust rakendatakse järgmistes teemavaldkondades ja teemavaldkondade vahel:

- a) Teemavaldkond „Tervis“: kodanike tervise ja heaolu parandamine ja kaitse kõigis vanuserühmades, luues haiguste ennetamiseks, diagnoosimiseks, seireks, raviks ja neist tervendamiseks uusi teadmisi ning arendades uuenduslikke lahendusi, ning vajaduse korral tagades selleks soolise aspekti arvessevõtmise; terviseriskide maandamine, elanikkonnarühmade kaitse ning hea tervise ja heaolu, sealhulgas tööheaolu edendamine; tervishoiusüsteemide muutmine kulutõhusamaks, õiglasemaks ja kestlikumaks; vaesusega seotud haiguste ennetamine ning patsientide osaluse ja toimetuleku toetamine ja võimaldamine.

Sekkumisvaldkonnad: elukestev tervis; keskkonna ja ühiskonna tervisetegurid; mittenakkushaigused ja harvikaigused; nakkushaigused, kaasa arvatud vaesusega seotud ja unarhaigused; tervise- ja ravivaldkonna töövahendid, tehnoloogiad ja digilahendused, kaasa arvatud personaalmeditsiin; tervishoiusüsteemid.

- b) Teemavaldkond „Kultuur ja kaasav ühiskond“: tugevdada demokraatlikke väärtusi, sealhulgas õigusriigi põhimõtet ja põhiõigusi, kaitsta meie kultuuripärandit ning edendada sotsiaalmajanduslikke muutusi, mis edendavad kaasatust ja majanduskasvu, sealhulgas rände juhtimist ja sisserändajate lõimimist.

Sekkumisvaldkonnad: valitsemine ja demokraatia; kultuuripärand; sotsiaalsed ja majanduslikud muutused.

- c) Teemavaldkond „Ühiskonna tsiviiljulgeolek“: püsivatest julgeolekuohtudest, sealhulgas küberkuritegevusest ning loodus- ja inimtekkelistest katastroofidest tingitud probleemide lahendamine.

Sekkumisvaldkonnad: katastroofide suhtes säilenõtked ühiskonnad; kaitse ja julgeolek; Cybersecurity.

- d) Teemavaldkond „Digivaldkond, tööstus ja kosmos“: tugevdada suutlikkust ja kindlustada Euroopa suveräänsust, võimaldades digiteerimis- ja tootmistehnoloogiate ning kosmosetehnoloogia peamiste progressi võimaldavate tehnoloogiate kasutuselevõttu kõigis väärtusahela osades, et rajada konkurentsivõimeline, digitaalne, vähese süsinikdioksiidiheitega ringtööstus; tagada kestlik varustus toorainega; töötada välja kõrgtehnoloogilisi materjale ning valmistada ette progressi ja innovatsiooni alus üleilmsete ühiskonnaprobleemide jaoks.

Sekkumisvaldkonnad: tootmistehnoloogiad; olulised digitehnoloogiavaldkonnad; progressi võimaldavad kujunemisjärgus tehnoloogiad; kõrgtehnoloogilised materjalid; tehisintellekt ja robotika; järgmise põlvkonna internet; kõrgtasemel andmetöötlus ja suurandmed; ringtööstused; vähese süsinikdioksiidiheitega keskkonnasõbralik tööstus; kosmos, kaasa arvatud Maa seire.

- e) Teemavaldkond „Kliima ja energeetika“: tõkestada kliimamuutusi, püüdes paremini mõista nende põhjusi, arengut, riske, mõju ja võimalusi, muutes energiasectori kliima- ja keskkonnasõbralikumaks, tõhusamaks ja konkurentsivõimelisemaks, arukamaks, ohutumaks ning säilenõtkemaks, parandades liidu vastupanuvõimet välistele vapustustele ning kohandades sotsiaalset käitumist kestliku arengu eesmärkidega.

Sekkumisvaldkonnad: kliimateadus ja -lahendused; energiavarustus; energiasüsteemid ja -võrgud; hooned ja tööstusrajatised energiasirde tingimustes; kogukonnad ja linnad; tööstuse konkurentsivõime transpordisektoris; energiasalvestus.

- ee) Teemavaldkond „Liikuvus“: muuta transpordisektorit, kaasa arvatud sõidukeid, kliima- ja keskkonnasõbralikumaks, tõhusamaks ja konkurentsivõimelisemaks, arukamaks, ohutumaks ning säilenõtkemaks.

Sekkumisvaldkonnad: tööstuse konkurentsivõime transpordisektoris; keskkonnasõbralik, ohutu ja kättesaadav transport ja liikuvus; arukas liikuvus;

- f) Teemavaldkond „Biomajandus, toit, loodusvarad ja keskkond“: kaitsta keskkonda, taastada, kestlikult hallata ja kasutada loodusvarasid ning maa ja mere bioloogilisi ressursse, et peatada elurikkuse vähenemine, lahendada inimkonna toidu ja toitumise kindlustatuse probleemid ning minna üle vähese süsinikdioksiidiheitega, ressursitõhusale ja ringmajandusele ning jätkusuutlikule biomajandusele.

Sekkumisvaldkonnad: keskkonnaseire; elurikkus ja loodusvarad; põllumajandus, metsandus ja maapiirkonnad; mered, ookeanid ja siseveekogud; toidusüsteemid; biotoorainepõhised innovatsioonisüsteemid ELi biomajanduses; ringsüsteemid.

- g) Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmed väljaspool tuumaenergiavaldkonda: toota tippkvaliteediga teaduslikku tõendusmaterjali hea, tõhusa ja taskukohase avaliku poliitika jaoks. Uute algatuste ja ELi õigusaktide ettepanekute mõistlikuks kavandamiseks on vaja läbipaistvat, terviklikku ja tasakaalustatud tõendusmaterjali, samas vajatakse tõendeid ka poliitika rakendamise mõõtmiseks ja seireks. Teadusuuringute Ühiskeskus tagab liidu poliitika jaoks sõltumatud teaduslikud tõendid ja tehnilise abi kogu poliitikatsükli jooksul. Teadusuuringute Ühiskeskus keskendub oma teadusuuringutes ELi poliitika prioriteetidele.

Sekkumisvaldkonnad: tervis; kaasamine, loovus ja kultuur, ühiskonna tsiviiljulgeolek; digivaldkond ja tööstus; kliima, energeetika ja liikuvus; biomajandus, toit, loodusvarad ja keskkond; siseturu toimimise ja liidu majandusjuhtimise toetamine; liikmesriikide toetamine aruka spetsialiseerumise strateegiate õigusaktide rakendamisel ja strateegiate arendamisel; poliitika kujundamise analüüsivahendid ja -meetodid; teadmushaldus; teadmus- ja tehnosiire; teadustoetus poliitikavormidele.

3) III sammu „Innovatiivne Euroopa“

Järgmiste tegevuste kaudu ning kooskõlas artikliga 4 soodustatakse selle sambaga kõiki innovatsioonivorme, eeskätt väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate hulgas, hõlbustades tehnoloogilist arengut, tutvustamistegevust ja teadmussiiret, ja tugevdatakse uuenduslike lahenduste kasutuselevõttu. Sellega aidatakse kaasa programmi muude erieesmärkide täitmisele, nagu on kirjeldatud artiklis 3. EIC rakendamisel on peamiselt abiks kaht liiki tegevused: Pathfinder, mida rakendatakse peamiselt teaduskoostöös, ning Accelerator.

- a) Euroopa Innovatsiooninõukogu: edendada kõiki innovatsioonivorme tugeva rõhuasetusega sellisel läbimurdelisel ja murrangulisel innovatsioonil, millel on ELi ja rahvusvahelisel tasandil kasvu potentsiaal.

Sekkumisvaldkonnad: rahastamisvahend *Pathfinder*, millega toetatakse tulevikutehnoloogiaid ja tärkavaid murrangulisi tehnoloogiaid, uut turgu loovaid ja/või süvatehnoloogiaid; rahastamisvahend *Accelerator*, mis aitab likvideerida rahastamislünka teadus- ja innovatsioonitegevuse hilisstaadiumide ja turuleviimise vahel, et võtta tõhusalt kasutusele murranguline turgeloov innovatsioon ja laiendada ettevõtteid, kui turg ei taga toimivat rahastust; lisategevused, nagu auhinnad ja stipendiumid, lisandväärtusega äriteenused.

- b) Euroopa innovatsiooni ökosüsteemid

Sekkumisvaldkonnad: sidestuda riiklike ja piirkondlike innovatsioonis osalejatega, vajaduse korral koostöös Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudiga, ja toetada innovatsiooni piiriüleste ühisprogrammide rakendamist liikmesriikides, piirkondades ja assotsieerunud riikides, alates innovatsioonialase õigusloomega seotud kogemuste ja teadmiste vahetamisest ning innovatsiooniks vajalike pehmete oskuste tõhustamisest kuni teadus- ja innovatsioonitegevuse meetmeteni, mis hõlmab ka avatud või kasutajapõhist innovatsiooni, et tõhustada Euroopa innovatsioonisüsteemi. Seda tuleks rakendada teiste seas koostöös Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) toetusega innovatsiooni ökosüsteemidele ja piirkondadevahelistele partnerlustele aruka spetsialiseerumise valdkondades.

- c) Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut

[Sekkumisvaldkonnad: kestlike innovatsiooni ökosüsteemide tugevdamine ja laiendamine kõikjal Euroopas; ettevõtlus- ja innovatsioonioskuste arendamise edendamine elukestva õppe perspektiivis ning ELi ülikoolide muutmine ettevõtluslikumaks; üleilmsete ühiskonnaprobleemide uute lahenduste turuleviimine; sünergia ja lisaväärtus raamprogrammis „Euroopa horisont“; sideme loomine Euroopa innovatsiooninõukogu suuremahulise ja kõrge riskiga toetusega paljulubavatele novaatoritele, toetades idufirmasid ja kasvufirmasid.]

4) Osa „Osalemise laiendamine ja Euroopa teadusruumi tugevdamine“

Järgmiste tegevuste kaudu ning kooskõlas artikliga 4 optimeeritakse selle programmiosaga programmi tulemusi seoses osalemise laiendamisega ja Euroopa teadusruumi tugevdamisega. Selle eesmärk on tugevdada koostöösidemeid kogu Euroopas, muuta Euroopa teadus- ja innovatsioonivõrgustikud avatumaks ning kasutada ära liidu talendipagasi potentsiaal. Lisaks aitab see parandada teaduse nähtavust ühiskonnas. Sellega aidatakse täita programmi erieesmärke, nagu on kirjeldatud artiklis 3, mille hulgas on erimeetmed madalama teadusuuringute ja innovatsiooni tasemega liikmesriikide osaluse suurendamiseks. Kuigi toetades kogu programmi, toetab see osa selliseid tegevusi, mis soodustavad talentide ligiõmbamist, ajude ringluse edendamist ning ajude äravoolu takistamist, samuti teadlikuma, innovatiivsema ning suurema soolise võrdõiguslikkusega Euroopa kujunemist üleilmse konkurentsi eesliinil, edendades riikidevahelist koostööd ning optimeerides seeläbi kogu Euroopas riikide tugevusi ja potentsiaali hästitoimivas Euroopa teadusruumis, kus teadmised ja tipposkustega tööjõud liiguvad vabalt, kus teadus- ja innovatsioonitegevuse tulemused on teadlikele kodanikele laialdaselt levitatavad ning nad mõistavad ja usaldavad neid ja nende kasulikkust ühiskonnale tervikuna ning kus ELi poliitika, nimelt teadus- ja innovatsioonitegevuse poliitika, põhineb tippkvaliteediga teaduslikel tõenditel.

Sellega toetatakse ka tegevusi, mille eesmärk on parandada madala teadusuuringute ja innovatsiooni tasemega liikmesriikide õigussubjektide esitatavate projektitaotluste kvaliteeti, näiteks professionaalse esitamiseelse kontrolli ja nõustamise tegevust, ning elavdada rahvusvaheliste võrgustike toetamise eesmärgil riiklike kontaktpunktide tegevust, aga ka selliste madala teadusuuringute ja innovatsiooni tasemega liikmesriikide õigussubjektide toetamisele suunatud tegevusi, kes ühinevad juba väljavalitud koostööprojektidega, milles ei osale ühtegi õigussubjekti nendest liikmesriikidest.

Sekkumisvaldkonnad: osalemise laiendamine ja tipp-pädevuste jagamine selliste meetmete kaudu nagu *Teaming* ja *Twining*, Euroopa teadusruumi õppetoolid, Euroopa teaduse ja tehnika alane koostöö (COST) ning ajude ringlust soodustavad tegevused; Euroopa teadus- ja innovatsioonisüsteemi reformimine ja tõhustamine, näiteks toetades riikide teadus- ja innovatsioonipoliitika reformimist, pakkudes paremat karjäärikeskkonda ning toetades soolist võrdõiguslikkust ja kodanike teadusalgatusi.

EUROOPA INNOVATSIOONI- JA TEHNOLOOGIAINSTITUUT (EIT)

EIT programmidega seotud tegevuse rakendamisel kohaldatakse järgmist.

[1. Põhimõtted

Nagu ELi teadus- ja innovatsiooniprogrammide mõju maksimeerimise kõrgetasemelise töörühma (Lamy juhitud kõrgetasemeline töörühm) aruandes sõnaselgelt väljendatakse, on parimaks edasiliikumise viisiks anda haridus tulevikuks ja investeerida inimestesse, kes midagi muudavad. Eelkõige kutsutakse Euroopa ülikoole üles stimuleerima ettevõtlust, kaotama valdkondade vahelisi piire ja institutsionaliseerima valdkondadega mitteseotud tugevat koostööd teadusringkondade ja tööstuse vahel. Viimaste uuringute kohaselt on Euroopa idufirmade asutajate asukohavalikut ülekaalukalt olulisim mõjutav tegur andekate inimeste leidmine. Ettevõtlusharidusel ja koolitusvõimalustel on põhiroll tulevaste novaatorite kasvatamisel ja praeguste novaatorite võimete arendamisel, et nad saaksid oma ettevõtet edukamaks muuta. Ettevõtlusalase ande ja kutsealateenuste, kapitali ja turgude kättesaadavus ELi tasandil ning peamiste innovatsioonitegevuses osalejate koondamine ühise eesmärgi saavutamiseks on innovatsiooni ökosüsteemi soodustamise põhielemendid. Tehtavad jõupingutused on vaja kooskõlastada kogu ELis, et luua omavahel ühendatud ELi-üleste ettevõtlusklastrite ja ökosüsteemide kriitiline mass.

Veel on vaja jõupingutusi niisuguste ökosüsteemide loomiseks, kus teadlased, novaatorid, tööstused ja valitsused saaksid omavahel hõlpsalt koostööd teha. Tegelikult ei toimi innovatsiooni ökosüsteemid ikka veel optimaalselt mitmesugustel põhjustel, näiteks:

- innovatsioonitegevuses osalejate koostööd takistavad nendevahelised organisatsioonilised, regulatiivsed ja kultuuribarjäärid;
- innovatsioonisüsteemide tugevdamiseks tehtav töö on puudulikult kooskõlastatud ega keskendu selgelt konkreetsetele eesmärkidele ja mõjule.

Tulevaste probleemide lahendamiseks, uute tehnoloogiate pakutavate võimaluste ärakasutamiseks ning jätkusuutlikule majanduskasvule, tööhõivele, konkurentsivõimele ja Euroopa kodanike heaolule kaasa aitamiseks on vaja Euroopa innovatsioonivõimet veelgi tugevdada, edendades koostööd ja innovatsiooni soodustavate uute keskkondade loomist, tugevdades teadusringkondade ja teadussektori innovatsioonisuutlikkust, toetades uut ettevõtjate põlvkonda ja edendades innovatsiooniprojektide loomist ja arendamist.

Innovatsioonivaldkonna probleemide laad ja ulatus nõuab osalejate koostööd ja ressursside mobiliseerimist ELi tasandil, soodustades piiriülest koostööd. Vaja on kaotada valdkondade ja väärtusahelate lülide isoleeritus ning edendada soodsa keskkonna loomist teadmiste ja oskusteabe tõhusaks vahetamiseks ning ettevõtlusalase võimekuse arendamiseks ja ligitõmbamiseks.

2. Sekkumisvaldkonnad

2.1. *Kestlikud innovatsiooni ökosüsteemid kõikjal Euroopas*

Vastavalt EIT määrusele ja strateegilisele innovatsioonikavale on EIT-l oluline roll jätkusuutlike innovatsiooni ökosüsteemide tugevdamisel kogu Euroopas. Eelkõige jätkab EIT tegevust esmajärjekorras teadmis- ja innovaatikakogukondade kaudu, mis on ulatuslikud Euroopa partnerlused, mis keskenduvad ühiskonna konkreetsete probleemide lahendamisele. EIT jätkab neid ümbritseva innovatsiooni ökosüsteemi tugevdamist, muutes neid avatumaks ning soodustades teaduse, innovatsiooni ja hariduse lõimumist. Peale selle aitab EIT kogu Euroopas kaasa innovatsiooni tulemuslikkuse lünkade kõrvaldamisele, laiendades oma piirkondlikku innovatsioonikava. EIT töötab innovatsiooni ökosüsteemidega, millel on strateegiast, teemavaldkonnast ja mõjust tulenevalt suur innovatsioonipotentsiaal, tugevas koostoimes aruka spetsialiseerumise strateegiate ja platvormidega.

Põhisuunad

- olemasolevate teadmis- ja innovaatikakogukondade tulemuslikkuse suurendamine, mis võimaldab neil pikaajalises perspektiivis isemajandamisele üle minna, ning uute kogukondade loomine piiratud arvu teemavaldkondade jaoks;

- vajaduse korral tihedas koostöös asjaomaste struktuurifondidega piirkondade arengu kiirendamine tiptasemeni riikides, mis on tagasihoidlikud või mõõdukad novaatorid.

2.2. *Innovatsiooni- ja ettevõtlusalased oskused elukestva õppe perspektiivis, sealhulgas Euroopa ülikoolide suutlikkuse suurendamine*

EIT koolitustegevust tugevdatakse, et soodustada innovatsiooni ja ettevõtlust parema hariduse ja koolituse abil. Suurem inimkapitali arendamisele pööratav tähelepanu suunatakse EIT teadmisi- ja innovaatikakogukondade olemasolevate haridusprogrammide laiendamisele, et üliõpilastele ja spetsialistidele jätkuvalt pakkuda kvaliteetseid õppekavu innovatsiooni ja ettevõtluse alal kooskõlas eelkõige ELi tööstus- ja oskuste strateegiaga. See võib hõlmata teadlasi ja novaatoreid, keda toetatakse „Euroopa Horisondi“ teiste osade, eelkõige MSC-meetmete alusel. Samuti toetab EIT Euroopa ülikoolide moderniseerimist ja nende lõimimist innovatsiooni ökosüsteemidesse, edendades ja tõhustades nende ettevõtluspotentsiaali ja -suutlikkust ning julgustades neid paremini prognoosima uusi vajaminevaid oskusi.

Põhisuunad

- uuenduslike õppekavade väljatöötamine, võttes arvesse tööstuse vajadusi tulevikus, ning niisuguste nii Euroopas kui ka väljaspool üliõpilastele, ettevõtjatele ja spetsialistidele pakutavate valdkondadevaheliste programmide väljatöötamine, milles erialateadmised ja sektoriomased teadmised on ühendatud innovatsiooni- ja ettevõtlusalaste oskustega, näiteks kõrgtehnoloogiliste oskustega digitehnoloogia ja progressi võimaldavate tehnoloogiate alal;
- EIT kaubamärgi tugevdamine ja laiendamine, et parandada eri kõrgharidusasutuste, teaduskeskuste ja ettevõtete partnerlusel põhinevate EIT haridusprogrammide nähtavust ja tunnustatust, ning tegevuse käigus õppimisel põhinevate õppekavade, eesmärgipärase ettevõtlushariduse ning rahvusvahelise, organisatsioonidevahelise ja sektorivahelise liikuvuse pakkumine;

- kõrgharidussektori innovatsiooni- ja ettevõtlussuutlikkuse arendamine, kasutades EIT kogukondade erialateadmisi hariduse, teaduse ja ettevõtluse ühendamisel;
- EIT vilistlaste kogukonna rolli tugevdamine, et see oleks rollimudel uutele üliõpilastele ja mõjus vahend EIT mõjust teavitamiseks.

2.3. Uute lahenduste kasutuselevõtmine

EIT võimestab ettevõtjaid, novaatoreid, teadlasi, haridustöötajaid, üliõpilasi ja teisi innovatsioonis osalejaid töötama üheskoos valdkondadevahelistes meeskondades, et genereerida ideid ja muuta need nii järkjärgulisteks kui ka murrangulisteks uuendusteks, ning hõlbustab seda laadi tööd. Tegevused, mida iseloomustavad avatud innovatsioon ja piiriülene lähenemine, keskenduvad teadmiste kolmnurga nende asjakohaste tegevuste kaasamisele, mis on olulised nende edukaks toimimiseks (näiteks saavad projektide läbiviijad parandada oma ligipääsu konkreetse kvalifikatsiooniga lõpetanutele, juhtivkasutajatele, uudsete ideedega idufirmadele, asjakohaste täiendavate ressurssidega välisfirmadele jms).

Põhisuunad

- uute toodete ja teenuste arendamise toetamine, millega seoses teadmiste kolmnurgas osalejad teevad koostööd, et saada turuletoomiseks valmis lahendused;
- innovaatilistele ettevõtete kõrgetasemeliste teenuste ja toe pakkumine, kaasa arvatud tehniline abi toodete või teenuste täppisviimistlemisel, sisuline nõustamine, abi sihtklientide leidmisel ja kapitali kaasamisel, et jõuda kiiresti turule ja kiirendada nende kasvuprotsessi.

2.4. *Sünergia ja lisaväärtus raamprogrammis „Euroopa horisont“*

EIT suurendab jõupingutusi, et kasutada ELi ja üleilmsel tasandil tegutsevate eri osalejate ja algatuste vahelist sünergia ja vastastikust täiendavust ning laiendada oma koostööd tegevate organisatsioonide võrku nii strateegilisel kui ka tegevustasandil.

Põhisuunad

- koostöö EIC-ga silmapaistvate innovatsiooniprojektidele nii käivitus- kui ka kasvufaasis eelkõige teadmis- ja innovaatikakogukondade kaudu antava toe (s.t rahastamise ja teenuste) täiustamisel;
- EIT tegevuste kavandamine ja rakendamine eesmärgiga maksimeerida sünergia ja vastastikune täiendavus samba „Üleilmsed probleemid ja Euroopa tööstuse konkurentsivõime“ alusel rakendatavate meetmetega;
- ELi liikmesriikide kaasamine nii riiklikul kui ka piirkondlikul tasandil, käivitades struktureeritud dialoogi ja kooskõlastades jõupingutusi sünergia võimaldamiseks riiklike ja piirkondlike algatustega, kaasa arvatud aruka spetsialiseerumise strateegiad, eesmärgiga teha kindlaks head tavad ja kogemused ning neid jagada ja levitada;
- uuenduslike tavade ja kogemuste jagamine ja levitamine ning Euroopa innovatsioonipoliitikale kaasaaitamine, kooskõlastades tegevust programmi „Euroopa horisont“ teiste osadega;
- innovatsioonipoliitika aruteludel sisendi andmine ning ELi poliitiliste prioriteetide kavandamisele ja rakendamisele kaasa aitamine, tehes pidevalt koostööd kõigi Euroopa Komisjoni talitustega, muude ELi programmidega ja nende sidusrühmadega ning poliitika rakendusalgatustesse kätketud võimaluste edasine uurimine;
- inimkapitali arendamist ja innovatsiooni toetavate muude ELi programmidega (nt ESF+, ERF, Erasmus ja COSME+ / ühtne turg) tekkiva sünergia kasutamine;

- strateegiliste liitude loomine oluliste innovatsioonis osalejatega ELi ja rahvusvahelisel tasandil ning teadmis- ja innovaatikakogukondade toetamine, et arendada koostööd ja sidemeid teadmiste kolmnurga peamiste partneritega kolmandates riikides eesmärgiga avada uusi turge teadmis- ja innovaatikakogukondade poolt toetatud lahendustele ning meelitada teistest riikidest ligi rahastajaid ja andekaid inimesi. Edendatakse kolmandate riikide osalust.]

II LISA

MEETMELIIGID

Programmi rakendatakse, kasutades piiratud arvu meetmeliike, sõltuvalt nende erieesmärkidest või -tingimustest.

Peamised meetmeliigid on järgmised:

- teadus- ja innovatsioonitegevuse meede: meede koosneb peamiselt tegevustest, mille eesmärk on luua uusi teadmisi ja/või uurida uue või täiustatud tehnoloogia, toote, protsessi, teenuse või lahenduse teostatavust. See võib hõlmata alus- ja rakendusuuringuid, tehnoloogia arendamist ja integreerimist, prototüübi väikesemahulist testimist, tõendamist ja valideerimist laboris või imiteeritud keskkonnas;
- innovatsioonimeede: meede koosneb peamiselt tegevustest, mille otsene eesmärk on toota uute, muudetud või täiustatud toodete, protsesside või teenuste kavasad, seadeid või projekte, mis võib hõlmata prototüübi loomist, testimist, tõendamist, pilootprojektide tegemist, toote suuremahulist valideerimist ja turuleviimist;
- innovatsiooni ja turuleviimise meetmed: meetmed, mis kätkevad endas innovatsioonimeedet ja muid vajalikke tegevusi innovatsiooni turuleviimiseks, sealhulgas ettevõtete laiendamist, pakkudes programmi „Euroopa horisont“ segarahastamisvahendeid (valik grandi tüüpi ja erasektori rahastamisvahendeid);
- Euroopa Teadusnõukogu eesliini teadusuuringud (sealhulgas Euroopa Teadusnõukogu kontseptsiooni tõestamine): vastutava teadlase juhitud teadusmeede, mida haldab üks või mitu toetusesaajat (üksnes Euroopa Teadusnõukogu);
- koolituse ja liikuvuse meede: teadlaste oskuste, teadmiste ja karjääriperspektiivi täiustamise meede, mis põhineb riikidevahelisel ning, kui see on asjakohane, sektori- ja valdkonnavahelisel liikuvusel;

- programmi kaasrahastamise meede: meede, millega tagatakse mitmeaastane kaasrahastus tegevuskavale, mis on kehtestatud ja/või rakendatud üksuste poolt, kes haldavad ja/või rahastavad teadus- ja innovatsioonitegevust ning kes ei ole liidu rahastamisasutused. Sellise tegevuskavaga võidakse toetada võrgustumist ning koordineerimis-, teadus-, innovatsiooni- ja pilootmeetmeid, samuti innovatsiooni- ja turuleviimise meetmeid, koolitus- ja liikuvusmeetmeid, teadlikkuse suurendamise ja teabevahetuse meetmeid, levitamise ja kasutuselevõtu meetmeid või anda asjaomast rahastamistoetust, nagu grante, auhindu, hankeid, samuti programmi „Euroopa horisont“ segarahastamisvahendeid või nende kombinatsiooni. Programmi kaasrahastamise meedet võivad rakendada vahetult asjaomased üksused või kolmandad osapooled oma nimel;
- kommertskasutusele eelneva hanke meede: meede, mille peamine eesmärk on teostada kommertskasutusele eelnev hange, mida rakendavad toetusesaajad, kes on avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad;
- innovatiivsete lahenduste riigihanke meede: meede, mille peamine eesmärk on teostada innovatiivsete lahenduste ühishange või koordineeritud riigihange, mida rakendavad toetusesaajad, kes on avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad;
- koordineerimis- ja toetusmeede: meede, millega aidatakse täita programmi eesmärgi, välja arvatud teadus- ja innovatsioonitegevus (välja arvatud siis, kui seda tehakse osa „Osalemise laiendamine ja Euroopa teadusruumi tugevdamine“ raames komponendis „Osalemise laiendamine ja tipp-pädevuste jagamine“), näiteks standardimine, levitamine, teadlikkuse suurendamine ja teabevahetus, võrgustumine, koordineerimis- või tugiteenused, poliitilised dialoogid ning vastastikuse õppe üritused ja uuringud; ilma teadustegevuse ELi-poolse kaasrahastamiseta toimuv nn alt-üles koordineerimine, mis võimaldab liikmesriikide ja assotsieerunud riikide õigussubjektide omavahelist koostööd Euroopa teadusruumi tugevdamiseks;
- ergutusauhind: auhind, millega kannustatakse innovatsiooni kavandatud suunas, olles määranud enne töö teostamist selle sihttulemuse;

- tunnustusauhind: auhind, millega tunnustatakse varasemaid saavutusi ja väljapaistvat tööd pärast seda, kui see on tehtud;

riigihange: programmi selliste osade rakendamine, mis on seotud liidu strateegiliste huvide ja autonoomia säilitamisega, ning komisjoni enda eesmärkide täitmiseks uuringute, toodete, teenuste ja võimekuste riigihangete korraldamine; riigihanke võib teha kommertskasutusele eelneva hankena või innovatiivsete lahenduste riigihankena, mille viib läbi komisjon või asjaomane rahastamisastutus enda nimel või koos liikmesriikide ja assotsieerunud riikide avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijatega.

- Kaudsed meetmed: teadus- ja innovatsioonitegevus, mille rahastamist liit toetab ja mida teostavad selles osalejad;
- Otsesed meetmed: teadus- ja innovatsioonitegevus, mida teostab komisjon Teadusuuringute Ühiskeskuse kaudu.

III LISA

PARTNERLUSED

Euroopa partnerlusi valitakse ja rakendatakse, neid seiratakse, hinnatakse, lõpetatakse ja uuendatakse järk-järgult järgmiste kriteeriumide alusel.

1) Valimine:

- a) tõendamine, et Euroopa partnerlus on partnerite kaasamise ja nende võetud kohustuste näol tõhusam programmi asjaomaste eesmärkide saavutamiseks, eelkõige selleks, et saavutada selge mõju ELile ja selle kodanikele, eriti üleilmsete probleemide lahendamise ning teadus- ja innovatsioonitegevuse eesmärkide saavutamise seisukohast, kindlustades ELi konkurentsivõimet ning aidates kaasa Euroopa teadus- ja innovatsiooniruumi tugevdamisele ning, kus see on asjakohane, rahvusvaheliste kohustuste täitmisele;

vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 185 sõlmitud institutsionaalsete Euroopa partnerluste korral on kohustuslik vähemalt 40 % ELi liikmesriikide osalus;
- b) Euroopa partnerluse sidusus ja sünergia ELi teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskeskkonnas, järgides võimalikult suures ulatuses programmi „Euroopa horisont“ reegleid;
- c) Euroopa partnerluse läbipaistvus ja avatus seoses eeldatavaid tulemusi ja mõju käsitlevate prioriteetide ja eesmärkide määramise ning partnerite ja sidusrühmade kaasamisega väärtusahela kõigist osadest, eri sektoritest ja erialadelt, ning, kui see on asjakohane ja ei mõjuta Euroopa konkurentsivõimet, ka rahvusvaheliselt; selged reeglid VKEde osalemise edendamiseks ning tulemuste levitamiseks ja kasutamiseks eelkõige VKEde poolt, sealhulgas vahendavate organisatsioonide kaudu;

- d) Euroopa partnerluse täiendavuse ja suunatuse eelnev tõendamine, sealhulgas ühine strateegiline visioon Euroopa partnerluse eesmärgist. See visioon peaks konkreetselt sisaldama järgmist:
- konkreetsetes ajavahemikus mõõdetavate eeldatavate tulemuste, muude tulemuste ja mõju määratlemine, sealhulgas keskne majanduslik ja/või ühiskondlik väärtus Euroopa jaoks;
 - eeldatava kvalitatiivse ja märkimisväärse kvantitatiivse finantsvõimenduse tõendamine, kaasa arvatud kesksete tulemuslikkuse indikaatorite mõõtmise meetod;
 - meetodid, millega tagatakse rakendamise paindlikkus ja muutuvale poliitikale või ühiskonna või turu vajadustele või teaduse arengule vastavaks kohandamine, et suurendada piirkondliku, riikliku ja ELi tasandi poliitika sidusust;
 - väljumisstrateegia ja programmi järk-järgult lõpetamise meetmed;
- e) partnerite pikaajaliste kohustuste, sealhulgas minimaalse avaliku ja/või erasektori investeeringute osakaalu eelnev tõendamine.

Institutsionaalsete Euroopa partnerluste korral peavad rahalised või mitterahalised toetused muudelt kui liidust pärit partneritelt olema vähemalt 50 % ning võivad ulatuda kuni 75 % Euroopa partnerluse eelarvekohustuste koondsummast. Iga institutsionaalse Euroopa partnerluse puhul peab muu kui liidu partneri toetus olema finantstoetuse vormis. Nende partnerite rahaline panus, kelleks ei ole liit ja osalevad riigid, peaks katma eelkõige konkurentsivõimega mitteseotud tegevustega seonduvad kulud.

2) Rakendamine:

- a) süsteemne lähenemisviis, millega tagatakse liikmesriikide aktiivne ja varajane kaasamine ning Euroopa partnerluse oodatava mõju saavutamine ühismeetmete paindliku rakendamise kaudu, millel on suur Euroopa lisaväärtus, hõlmates ühtlasi enam kui väljapoole teadus- ja innovatsioonitegevust jäävad ühiskonkursid, mis on seotud turu, regulatiivnõuete või poliitika kasutuselevõutuga;

- b) asjakohased meetmed, millega tagatakse rakendamise ajal algatuse pidev avatus ja läbipaistvus, eriti prioriteetide seadmise ja projektikonkurssidel osalemise osas, liidu nähtavus, teabevahetuse ja teavitustegevus, tulemuste levitamine ja kasutuselevõtt, sealhulgas vaba juurdepääsu/kasutaja selge strateegia kogu väärtusahelas; asjakohased meetmed VKEde osalemise edendamiseks ja nende teavitamiseks;
- c) koordineerimine ja/või ühistegevus koos asjakohaste sünergiat tagavate teadus- ja innovatsioonitegevuse algatustega, muu hulgas selleks, et eemaldada potentsiaalsed rakendamist takistavad tegurid riiklikul tasandil ja suurendada kulutasuvust;
- d) algatuse kogu kestuse jooksul iga partneri kohustused, eriti finantstoetuste osas, kooskõlas siseriiklike õigusnormidega;
- e) institutsionaalse Euroopa partnerluse korral tagatakse komisjonile ja igale osalevale riigile, mis asjaomast meetet kaasrahastab, juurdepääs tulemustele ja muule meetmega seotud teabele, eesmärgiga töötada välja liidu poliitikad või programmid, neid rakendada ning teostada järelevalvet.

3) Järelevalve:

- a) Artiklis 45 sätestatud nõuetega kooskõlas olev järelevalvesüsteem, et jälgida konkreetse poliitika eesmärkide suunas edenemist, tulemusi ja keskseid tulemuslikkuse indikaatoreid, mis võimaldavad hinnata saavutusi, mõju ja potentsiaalsete parandusmeetmete vajadust aja jooksul;
- b) eraldi perioodiline aruandlus kvantitatiivse ja kvalitatiivse finantsvõimenduse kohta, sealhulgas nii lubatud kui ka tegelikult välja makstud rahalised ja mitterahalised toetused, nähtavus ja rahvusvahelises kontekstis positsioneerimine ning erasektori investeeringutega seotud teadus- ja innovatsioonitegevuse riskide mõju;
- c) üksikasjalik teave hindamisprotsessi ja partnerluste kõigi konkursside tulemuste kohta, mis tuleb teha aegsasti kättesaadavaks ning juurdepääsetavaks ühises elektroonilises andmebaasis.

4) Hindamine, järkjärguline lõpetamine ja uuendamine:

- a) liidu ja riiklikul tasandil saavutatud mõju hindamine seoses määratletud sihtmärkide ja kesksete tulemuslikkuse indikaatoritega, mida võetakse arvesse programmi hindamisel, mis on sätestatud artiklis 47, sealhulgas tõhusaim poliitiline sekkumismeetod tulevaste meetmete puhul ning Euroopa partnerluse iga võimaliku uuendamise positsioneerimine Euroopa partnerluste tegevuskeskkonna ning selle poliitikaprioriteetide suhtes, konsulteerides tihedalt liikmesriikidega;
- b) kui uuendamist ei toimu, siis asjakohased meetmed, millega tagatakse raamprogrammi rahastamise järkjärguline lõpetamine vastavalt finantskohustuse võtnud partneritega eelnevalt kokku lepitud tingimustele ja ajakavale, ilma et see piiraks võimalikku jätkuvat riiklikku või muude liidu programmide kaudu rahastamist ja erainvesteeringuid.

IV LISA

SÜNERGIA MUUDE PROGRAMMIDEGA

- [1. Sünergia Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondiga ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondiga (ühine põllumajanduspoliitika) tagab, et:
- a) määratakse teadus- ja innovatsioonitegevuse vajadus põllumajandussektoris ja ELi maapiirkondades, eriti Euroopa innovatsioonipartnerluse „Põllumajanduslik tootlikkus ja jätkusuutlikkus“²⁴ raames ning võttes arvesse programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavandamise protsessi ja tööprogramme;
 - b) ühise põllumajanduspoliitikaga tagatakse teadus- ja innovatsioonitegevuse tulemuste parim kasutamine ning edendatakse uuenduslike lahenduste kasutuselevõttu, rakendamist ja levitamist, sealhulgas teadus- ja innovatsioonitegevuse raamprogrammidest rahastatavate ning Euroopa innovatsioonipartnerluse „Põllumajanduslik tootlikkus ja jätkusuutlikkus“ projektidest saadavad lahendused;
 - c) Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (European Agricultural Fund for Rural Development, edaspidi „EAFRD“) toetatakse programmi tulemustest saadavate selliste teadmiste ning lahenduste kasutuselevõttu ja levitamist, mis soodustavad dünaamilisema põllumajandussektori teket ja maapiirkondade arengu uusi võimalusi.
2. Sünergia Euroopa Merendus- ja Kalandusfondiga (edaspidi „EMKF“) tagab, et:
- a) programm ja EMKF on omavahel suures osas seotud, kuna ELi teadus- ja innovatsioonitegevuse vajadusi mere- ja merenduspoliitika valdkonnas käsitletakse programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavandamise protsessi kaudu;

²⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule Euroopa innovatsioonipartnerluse „Põllumajanduse tootlikkus ja jätkusuutlikkus“ kohta (COM(2012) 79 final).

- b) EMKFist toetatakse uute tehnoloogiate ja uuenduslike toodete, protsesside ja teenuste kasutusele võtmist, sealhulgas eriti nende kasutuselevõttu, mis tulenevad programmi mere- ja merenduspoliitika valdkondadest; samuti edendatakse EMKFi kaudu kohapeal andmete kogumist ja töötlemist ning programmi raames toetavate asjaomaste meetmete levitamist, mis omakorda aitab kaasa ühise kalanduspoliitika, ELi merenduspoliitika ja rahvusvahelisele ookeanide majandamisele.

3. Sünergia Euroopa Regionaalarengu Fondiga (edaspidi „ERF“) tagab, et:

- a) ERFist ja programmist kombineeritud rahastamise korda kasutatakse tegevuste toetamiseks, millega tagatakse ühendus aruka spetsialiseerumise strateegia ja rahvusvahelise teadus- ja innovatsioonitegevuse tipptaseme vahel, sealhulgas piirkonnaülesed/riikidevahelised ühisprogrammid ja üleeuroopalised teadustaristud, eesmärgiga tugevdada Euroopa teadusruumi;
- b) ERF keskendub muu hulgas piirkondlike ja lokaalsete teadus- ja innovatsioonitegevuse ökosüsteemide arendamisele ja tugevdamisele ning tööstussiidle, sealhulgas teadus- ja innovatsioonitegevuse raamprogrammide tulemuste ning uute tehnoloogiate ja uuenduslike lahenduste kasutuselevõtu toetamisele ERFi kaudu.

4. Sünergia Euroopa Sotsiaalfond+-iga (edaspidi „ESF+“) tagab, et:

- a) ESF+ kaudu saab peavoolustada ja laiendada programmi abil toetatavaid uuenduslikke õppekavasid riiklike või piirkondlike programmide kaudu, et anda inimestele oskus ja pädevus, mida on vaja tuleviku töökohtade jaoks;
- b) ESF+ täiendava rahastamise korda kasutatakse, et toetada inimkapitali arengut teadus- ja innovatsioonitegevuse valdkonnas edendavat tegevust, eesmärgiga tugevdada Euroopa teadusruumi;

- c) Euroopa Sotsiaalfond+ tervisevaldkonnas peavoolustatakse uuenduslikke tehnoloogiaid ja uusi ärimudeleid ning -lahendusi, eriti programmidest tulenevaid, et aidata sellega kaasa uuenduslikele, tõhusatele ja kestlikele tervisesüsteemidele liikmesriikides ja hõlbustada Euroopa kodanike juurdepääsu paremale ja ohutumale tervishoiule.

5. Sünergia Euroopa ühendamise rahastuga (Connecting Europe Facility, edaspidi „CEF“) tagab, et:

- a) programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavandamise protsessis määratletakse ja kehtestatakse transpordi-, energia- ja digisektori teadus- ja innovatsioonitegevuse vajadused ELis;
- b) CEFiga toetatakse transpordi-, energia- ja digivaldkonna füüsiliste taristute uute tehnoloogiate ja lahenduste, eriti teadus- ja innovatsioonitegevuse raamprogrammidest tulenevate, suuremahulist kasutuselevõttu ja levitamist;
- c) raamprogrammi ja CEFi projektide vahelist teabe- ja andmevahetust lihtsustatakse, näiteks eristades suure turuvalmidusega raamprogrammi tehnoloogiaid, mida võiks täiendavalt CEFi kaudu levitada.

6. Sünergia digitaalse Euroopa programmiga (Digital Europe Programme, edaspidi „DEP“) tagab, et:

- a) kuigi mitu programmis ja DEPis käsitletavat teemavaldkonda konvergeeruvad, on toetatavad meetmeliigid, nende eeldatavad väljundid ja sekkumisloogika erinevad ning üksteist täiendavad;

- b) programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavades määratletakse ja kehtestatakse digiaspektidega seotud teadus- ja innovatsioonitegevuse vajadused; see hõlmab teadus- ja innovatsioonitegevust kõrgiõudlusega andmetöötluse, tehisintellekti, küberturvalisuse, digi- ja muude progressi võimaldavate tehnoloogiate ning mittetehnoloogiliste uuenduste kombineerimise valdkonnas; murrangulisi uuendusi (millest paljud ühendavad digi- ja füüsilisi tehnoloogiaid) rakendavate ettevõtete laiendamise toetamine; digilahenduste integreerimine kogu samba „Üleilmsed probleemid ja tööstuse konkurentsivõime“ ulatuses ning digitaalsete teadustaristute toetamine;
- c) DEPi keskendutakse suuremahulisele digisuutlikkuse ja -taristu rajamisele kõrgiõudlusega andmetöötluse, tehisintellekti, küberturvalisuse ja kõrghariduse digioskuste valdkonnas, et saavutada ELi raamistikus olemasolevate eriti oluliste või uudsete digilahenduste ulatuslik kasutuselevõtt ja levitamine kogu Euroopas avaliku huvi valdkondades (nagu tervise-, avaliku halduse, õigus- ja haridusvaldkond) või turutõrgete lahendamise valdkonnas (nagu ettevõtete digiteerimine, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjad); DEPi rakendatakse peamiselt koos liikmesriikidega koordineeritud ja strateegiliste investeeringute kaudu, eriti ühiste riigihangete kaudu, et jagada digisuutlikkust kogu Euroopas ning kogu ELi hõlmavate meetmete abil, mis toetavad koostalitlusvõimet ja standardimist digitaalse ühtse turu arendamise osana;
- d) DEPi suutlikkus ja taristud tehakse kättesaadavaks teadus- ja innovatsioonikogukonnale, kaasa arvatud programmiga toetatud tegevuste jaoks, sealhulgas testimine, katsetamine ja tõendamine kõigis sektorites ja valdkondades;
- e) programmi abil arendatavad uudsed digitehnoloogiad võetakse järk-järgult kasutusele ja levitatakse DEPi kaudu;
- f) programmi oskuste ja pädevuste õppekavade välja töötamise algatusi, sealhulgas neid, mis toimivad Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi ühistegevuskeskustes (KIC-Digital), täiendatakse programmiga digitaalne Euroopa toetatava suutlikkuse suurendamisega kõrghariduse digioskuste valdkonnas;

- g) mõlema programmi tugevad strateegilise programmeerimise ja töökorra koordineerimise mehhanismid on kooskõlas ning nende juhtimisstruktuurid hõlmavad nii asjakohaseid komisjoni talitusi kui ka muid vastavate programmide eri osades osalejaid.

7. Sünergia ühtse turu programmiga tagab, et:

- a) ühtse turu programmiga lahendatakse turutõrked, mis mõjutavad kõiki VKEsid, ning edendatakse ettevõtlust ja ettevõtete loomist ning kasvu. Ühtse turu programmi ja tulevase Euroopa Innovatsiooninõukogu uuenduslikele ettevõtetele suunatud ja ka VKEde tugiteenuste valdkonna meetmed täiendavad üksteist täielikult, eriti kui turg ei paku toimivat rahastust;
- b) Euroopa ettevõtlusvõrgustik võib toimida nagu muud VKEde tugistruktuurid (näiteks riiklikud kontaktpunktid, innovatsiooniasutused), et pakkuda tugiteenuseid Euroopa Innovatsiooninõukogu kaudu.

8. Sünergia programmiga LIFE – keskkonna ja kliimameetmete programmiga (edaspidi „LIFE“) tagab, et:

teadus- ja innovatsioonitegevuse vajadused keskkonna-, kliima- ja energiaprobleemid lahendamiseks ELis on määratletud ja kehtestatud programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavandamise protsessis. LIFE toimib jätkuvalt katalüsaatorina, et rakendada ELi keskkonna-, kliima- ja asjaomast energiapoliitikat ning õigusakte, sealhulgas võttes kasutusele ja kohaldades programmi teadus- ja innovatsioonitegevuse tulemusi ning aidates neid levitada riiklikus ja piirkondade(vahelises) mastaabis, kui see võib aidata lahendada keskkonna-, kliima- või puhtale energiale ülemineku küsimusi. Eelkõige jätkatakse LIFEga stiimulite pakkumist, mis soodustavad sünergiat programmiga, hindamise käigus preemia määramise kaudu projektidele, milles käsitletakse programmi tulemuste kasutuselevõttu. LIFE meetme standardsete projektidega toetatakse ELi keskkonna- või kliimapoliitika rakendamiseks selliste sobivate tehnoloogiate või meetodikate välja töötamist, testimist või tõendamist, mida võib pärast suures mahus levitada, sealhulgas programmi kaudu. Programmi Euroopa Innovatsiooninõukogu võib pakkuda toetust, et laiendada ja turustada uusi murrangulisi ideid, mis võivad tekkida LIFE projektide rakendamisel.

9. Sünergia Erasmuse programmiga tagab, et:

- a) programmi ja Erasmuse programmi vahendeid kasutatakse koos, et toetada tegevusi, millega tugevdatakse ja ajakohastatakse Euroopa kõrgharidusasutusi. Programmiga täiendatakse Erasmuse programmi toetust Euroopa ülikoolide algatusele, eriti selle teadustegevusele kui uue areneva ühise ja integreeritud pikaajalise ning kestliku haridus-, teadus- ja innovatsioonitegevuse osale, mis põhineb valdkondadevahelisel ja sektoriülesel lähenemisviisil, et muuta see „teadmiste kolmnurk“ tegelikkuseks, hoogustades majanduskasvu;

- b) programmi ja Erasmuse programmiga edendatakse hariduse ja teaduse integreerimist, hõlbustades kõrgharidusasutustel sõnastada ja kehtestada ühiseid haridus-, teadus- ja innovatsioonistrateegiaid, et tagada õppetegevusvaldkonnale teave viimastest teadusavastustest ja -praktikast, mille kaudu pakkuda aktiivset osaluskogemust teadustöös kõigile üliõpilastele ja kõrgharidusvaldkonna töötajatele ning eriti teadlastele, ning et toetada muid kõrgharidust, teadust ja innovatsiooni integreerivaid tegevusi.

10. Sünergia Euroopa kosmoseprogrammiga tagab, et:

- a) kosmosevaldkonna tootmis- ja tarbimissektori teadus- ja innovatsioonitegevuse vajadused ELis on määratletud ja kehtestatud programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavandamise protsessi osana; kosmoseuuringute meetmed rakendatakse programmi „Euroopa Horisont“ kaudu hangete ning üksuste abikõlblikkuse osas kooskõlas kosmoseprogrammi sätetega, kui see on asjakohane;
- b) Euroopa kosmoseprogrammi kaudu avaliku hüvena kättesaadavaks tehtud kosmoseandmeid ja -teenuseid kasutatakse, et teaduse ja innovatsioonitegevuse kaudu, sealhulgas raamprogrammis, arendada murrangulisi lahendusi, eriti kestlike toidu ja loodusvarade, kliimaseire, arukate linnade, automatiseeritud sõidukite, julgeoleku juhtimise ja katastroofide ohjamise valdkonnas;
- c) Copernicuse programmi andmetele ja teabele juurdepääsu teenused edendavad Euroopa avatud teaduse pilve ning lihtsustavad seega teadurite ja teadlaste juurdepääsu Copernicus programmi andmetele; teadustaristud, eriti in situ vaatlusvõrgustikud moodustavad olulise osa in situ vaatlustaristust, võimaldades Copernicuse programmi teenuseid, ning neile on omakorda kasulik Copernicuse programmis toodetav teave.

11. Sünergia naabruspoliitika, arengu ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendiga (edaspidi „välisrahastamisvahend“) tagab, et programmi teadus- ja innovatsioonitegevus, milles osalevad kolmandad riigid, ning sihipärane rahvusvaheline koostöö toimub kooskõllaliselt ja sidusalt ning paralleelselt välisrahastamisvahendi turustamise ja suutlikkuse suurendamise meetmetega ning tuginedes ühiste vajaduste ja sekkumisvaldkondade määratlusele, mis on ühiselt määratud programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavandamise protsessis.
12. Sünergia Sisejulgeolekufondi ja piirihalduse rahastamisvahendi kui integreeritud piirihalduse fondi osaga tagab, et:
 - a) julgeoleku ja integreeritud piirihalduse valdkonna teadus- ja innovatsioonitegevuse vajadused määratletakse ja kehtestatakse programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavandamise protsessis;
 - b) Sisejulgeolekufondist ja integreeritud piirihalduse fondist toetatakse uute uuenduslike tehnoloogiate ja lahenduste kasutuselevõttu, eriti nende, mis on saanud julgeolekualaste teadusuuringute valdkonna teadus- ja innovatsiooni raamprogrammist.
13. Sünergia InvestEU fondiga tagab, et:
 - a) programm tagab novaatoritele oma eelarvest programmi „Euroopa Horisont“ ja and Euroopa innovatsiooninõukogu segarahastamisvahendi, millele on iseloomulik kõrge riskitase ja mille puhul turg ei taga asjakohast toimivat ja kestlikku rahastust, ning pakub samal ajal asjakohast koordineerimist, et toetada segarahastamisvahendite erasektori osa tõhusat kasutust ja haldust fondide ja vahendajate kaudu, keda toetatakse InvestEU fondist;
 - b) teadus- ja innovatsioonitegevuse ning VKEd rahastamisvahendid koondatakse kokku InvestEU Fondi, eriti sihtotstarbelise teadus- ja innovatsioonitegevuse teemarubriigi kaudu ning toodete kaudu, mis võetakse kasutusele innovaatilistele ettevõtetele suunatud VKEd rubriigi alusel, millega aidatakse ka täita programmi eesmäärke.

14. Sünergia heitkogustega kauplemise süsteemi innovatsioonifondiga (edaspidi „innovatsioonifond“) tagab, et:
- a) innovatsioonifond nähakse spetsiifiliselt ette innovatsioonitegevuseks vähese süsinikdioksiidiheitega tehnoloogia ja protsesside valdkonnas, sealhulgas süsinikdioksiidi keskkonnaohutut kogumiseks ja kasutamiseks, mis aitaks oluliselt leevendada kliimamuutusi, samuti süsinikdioksiidi mahukate toodete asendamiseks ning selleks, et aidata hoogustada selliste projektide ehitustegevust ja toimimist, mille eesmärk on süsinikdioksiidi keskkonnaohutu kogumine ja geoloogiline säilitamine, ning ka uuenduslikud taastuvenergia ja energia salvestamise tehnoloogiad;
 - b) programmist rahastatakse selliste tehnoloogiate välja töötamist ja tutvustamist, mille abil võib täita ELi süsinikdioksiidiheite vähendamise ning energeetika ja tööstuse ümberkujundamise eesmärgi, eriti selle 2. sambas;
 - c) innovatsioonifondist võib, tingimusel et on täidetud selle valiku ja toetuse määramise kriteeriumid, toetada selliste toetuskõlblike projektide tutvustamise etappi, mis võivad olla toetust saanud teaduse- ja innovatsioonitegevuse raamprogrammidest.
15. Sünergia Euratomi teadus- ja koolitusprogrammiga tagab, et:
- a) programmi ja Euratomi teadus- ja koolitusprogrammiga arendatakse terviklikke meetmeid, millega toetatakse haridust ja koolitust (sealhulgas Marie Skłodowska-Curie meede), eesmärgiga säilitada ja arendada asjakohaseid oskusi Euroopas;
 - b) programmi ja Euratomi teadus- ja koolitusprogrammiga arendatakse teaduse ühismeetmeid, milles keskendutakse ioniseeriva kiirguse muul kui energeetika eesmärgil ohutu ja turvalise kasutamise valdkondadevahelistele aspektidele sellistes sektorites nagu meditsiin, tööstus, põllumajandus, kosmosevaldkond, kliimamuutused, julgeolek ja erakorralisteks olukordadeks valmisolek ning tuumateaduse panus.
16. Sünergia Euroopa Kaitsefondiga on kasulik tsiviil- ja kaitseuringute valdkonnas. Välistatakse tarbetu topelttöö.]

V LISA

PEAMISED MÕJUAHELA INDIKAATORID

Mõjuahelad ja nendega seotud peamised mõjuahela indikaatorid struktureerivad raamprogrammi (FP) eesmärkide tulemuslikkuse seiret. Mõjuahelad on ajatundlikud: need eristavad lühiajalist, keskmise kestusega ja pikaajalist mõju, sealhulgas programmijärgsel ajal. Mõjuahela indikaatorid toimivad vaheindikaatoritena, et igat tüüpi teadusuuringute ja innovatsioonitegevuse mõju edenemisest saaks raamprogrammi tasandil aru anda. Neid indikaatoreid koostatakse kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete meetodite abil. Programmi eri osad mõjutavad neid indikaatoreid eri määral ning erinevate mehhanismide kaudu. Programmi eri osade seireks võib kasutada lisaindikaatoreid, kui see on asjakohane.

Programmi kõigi osade ja rakenduse mehhanismide puhul kogutakse mõjuahela aluseks olevaid üksikandmeid tsentraalselt hallataval ja ühtlustatud moel ning asjakohase detailsusega, nii et toetusesaajate aruandluskoormus oleks minimaalne.

Lisaks peamistele mõjuahela indikaatoritele kogutakse ja edastatakse peaaegu reaalajas ka programmi rakendamist ja juhtimist käsitlevaid andmeid, kaasa arvatud koostöösidemete seireandmeid ja võrgustiku analüüse. Muu hulgas hõlmab see andmeid, mis käsitlevad ettepanekuid, taotlusi, osalusi ja projekte, taotlejaid ja osalejaid (k.a organisatsiooni liik, nt VKE, riik, sugu, roll projektis, projekti teadusvaldkond/sector, sh sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkond) ning panust liidu kliimaeesmärkide saavutamisse.

Teadusmõjuahela indikaatorid

Eeldatakse, et programmil on teadusmõju, sest selle abil luuakse tippkvaliteediga uusi teadmisi, tugevdatakse teadus- ja innovatsioonitegevuse inimkapitali ning edendatakse teadmiste levikut ja avatud teadust. Selle mõju suunas edenemist seiratakse vaheindikaatoritega, mis järgivad järgmist kolme peamist mõjuahelat.

Teadusmõju suund	Lühiajaline	Keskmise kestusega	Pikemaajaline
Tippkvaliteediga teadmiste loomine	<u>Teaduspublikatsioonid</u> – eksperdihinnangu läbinud teaduspublikatsioonide arv raamprogrammis	<u>Tsiteeritavus</u> – raamprogrammi teaduspublikatsioonide valdkonna suhtes kaalutud tsiteerimisindeks	<u>Maailmatasemel teadus</u> – raamprogrammi projektidest saadud ja eksperdihinnangu läbinud teaduspublikatsioonide arv ja osakaal
Inimkapitali tugevdamine teadus- ja innovatsioonitegevuses	<u>Oskused</u> – teadlaste arv, kes on kaasatud raamprogrammi projektide oskusi täiustavatesse (koolituse, mentorluse/juhendamise, liikuvuse ning teadus- ja innovatsioonitaristule juurdepääsu kaudu) tegevustesse	<u>Kariäär</u> – nende oskusi täiustanud raamprogrammi teadlaste arv ja osakaal, kellel on oma teadus- ja innovatsioonitegevuse valdkonnas suurem isiklik mõju	<u>Töötingimused</u> – nende oskusi täiustanud raamprogrammi teadlaste arv ja osakaal, kelle töötingimused on paranenud
Teadmiste leviku ja avatud teaduse edendamine	<u>Jagatud teadmised</u> – raamprogrammi avatud teadmiste taristu kaudu jagatud teadusväljundi (avatud andmed / teaduspublikatsioonid / tarkvara) osakaal	<u>Teadmiste levik</u> – raamprogrammi aktiivselt kasutatavate/tsiteeritavate teadusväljundite osakaal	<u>Uus koostöö</u> – raamprogrammis saadud oma avatud teadus- ja innovatsiooniväljundite kasutajatega uut valdkondade-/sektoritevahelist koostööd arendavate raamprogrammi toetusesaajate osakaal

Sotsiaalmõjuahela indikaatorid

Eeldatakse, et programmil on sotsiaalmõju, sest sellega lahendatakse kestliku arengu tegevuskava 2030 ning Pariisi kokkuleppe põhimõtteid järgides ELi poliitikaprioriteete ja ülemaailmseid probleeme (sh kestliku arengu eesmärgid) teadus- ja innovatsioonitegevuse kaudu, pakkudes toetusi ja saavutades mõju teadus- ja innovatsioonimissioonide kaudu ning tugevdades innovatsiooni kasutuselevõttu ühiskonnas. Selle mõju suunas edenemist seiratakse vaheindikaatoritega, mis järgivad järgmist kolme peamist mõjuahelat.

Sotsiaalmõju suund	Lühiajaline	Keskmise kestusega	Pikemaajaline
Teadus- ja innovatsioonitegevuse kaudu ELi poliitika prioriteetide lahendamine	Väljundid – kindlaksmääratud ELi poliitikaprioriteetide ja üleilmsete probleemide (sh kliimameetmed ja kestliku arengu eesmärgid) lahendamisele suunatud väljundite arv ja osakaal (mitmemõõtmeline: iga kindlaksmääratud prioriteedi kohta eraldi)	Lahendused – kindlaksmääratud ELi poliitikaprioriteetide ja üleilmsete probleemide (sh kliimameetmed ja kestliku arengu eesmärgid) lahendamisele suunatud innovatsioonide ja uurimistulemuste arv ja osakaal (mitmemõõtmeline: iga kindlaksmääratud prioriteedi kohta eraldi)	Toetused – raamprogrammist rahastatud tulemuste hinnanguline koondmõju kindlaksmääratud ELi poliitikaprioriteetide ja üleilmsete probleemide (sh kliimameetmed ja kestliku arengu eesmärgid) lahendamisele, sealhulgas panus poliitikasse ja õigusloome tsüklisse (mitmemõõtmeline: iga kindlaksmääratud prioriteedi kohta eraldi)
Teadus- ja innovatsioonimissioonide kaudu toetuste pakkumine ja mõju saavutamine	Teadus- ja innovatsioonimissioonide väljundid – konkreetsete teadus- ja innovatsioonimissioonide väljundid (mitmemõõtmeline: iga kindlaksmääratud missiooni kohta eraldi)	Teadus- ja innovatsioonimissioonide tulemused – konkreetsete teadus- ja innovatsioonimissioonide tulemused (mitmemõõtmeline: iga kindlaksmääratud missiooni kohta eraldi)	Teadus- ja innovatsioonimissioonidega saavutatud eesmärgid – konkreetsete teadus- ja innovatsioonimissioonidega saavutatud eesmärgid (mitmemõõtmeline: iga kindlaksmääratud missiooni kohta eraldi)
Ühiskonnas innovatsiooni kasutuselevõtu tugevdamine	Ühisloome – selliste raamprogrammi projektide arv ja osakaal, milles ELi kodanikud ja lõpptarbijad on osalenud teadus- ja innovatsioonitegevuse sisu ühisloomes	Kaasamine – selliste raamprogrammist toetust saanud üksuste arv ja osakaal, kus on pärast raamprogrammi projekti olemas kodanike ja lõpptarbijate kaasamise mehhanism	Teaduse ja innovatsiooni kasutuselevõtt ühiskonnas raamprogrammis ühiselt loodud teadustulemuste ja uuenduslike lahenduste kasutuselevõtt ja sihtrühmadeni jõudmine

Tehnoloogilise/majandusliku mõjuahela indikaatorid

Eeldatakse, et programmil on tehnoloogiline/majanduslik mõju, sest sellega mõjutatakse ettevõtete loomist ja kasvu, otseste ja kaudsete töökohtade loomist ja suurendatakse investeringuid teadus- ja innovatsioonitegevusse. Selle mõju suunas edenemist seiratakse vaheindikaatoritega, mis järgivad järgmist kolme peamist mõjuahelat.

Tehnoloogilise / majandusliku mõju suund	Lühiajaline	Keskmise kestusega	Pikemaajaline
Innovatsioonipõhise kasvu tekitamine	<u>Innovatiivsed väljundid</u> – raamprogrammiga saavutatud uuenduslike toodete, protsesside või meetodite arv (innovatsiooni liigiti) ning intellektuaalomandiõiguse rakendused	<u>Innovatsioonid</u> – raamprogrammiga saavutatud innovatsioonide arv (innovatsiooni liigiti), sealhulgas need, mis on kaitstud intellektuaalomandiõigusega	<u>Majanduskasv</u> – ettevõtete loomine, kasv ja turuosa pärast raamprogrammi innovatsioonide välja töötamist
Uute ja paremate töökohtade loomine	<u>Toetatud tööhõive</u> – raamprogrammi projektiks toetuse saanud üksustes loodud ja säilitatud täistööaja ekvivalendile vastavate töökohtade arv	<u>Kestlik tööhõive</u> – täistööaja ekvivalendile vastavate töökohtade arvu suurenemine raamprogrammi projekti täitvates toetuse saanud üksustes	<u>Üldtööhõive</u> – raamprogrammi tulemuste leviku tõttu loodud või säilitatud otseste või kaudsete töökohtade arv (töö liigi järgi)
Investeeringute suurendamine teadus- ja innovatsioonitegevusse	<u>Kaasinvesteering</u> – raamprogrammi esialgse investeeringuga mobiliseeritud avaliku sektori ja erasektori investeeringute summa	<u>Kasvu tagamine</u> – raamprogrammi tulemuste kasutamiseks või kasvuks mobiliseeritud avaliku sektori ja erasektori investeeringute summa	<u>Panus 3 % eesmärgi saavutamisse</u> – raamprogrammist tulenev ELi lähenemine 3 % SKPst eesmärgile